ગ્રામ્યશાળાના

પહેલા બીજા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક.

રચનાર,

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

આસિ૦ માસ્તર મ્યુ૦ સ્કુલ ન ૧ લો.

ભાગાતળાવ-સુરત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શા૦ મગનલાલ મોતીરામ

શાહપોર-સુરત.

આવૃત્તિ ૧ લી, પ્રત ૧૦૦૦.

શા ખુ અ ના જૈન પ્રિન્ટિગ પ્રેસમા

મઢુભાઈ ભાઇદાસે છાપ્યુ, ખપાટીઆ ચકલા સુરત.

સંવત ૧૯૭૦, સને ૧૯૧૪.

કિંમત રૂ. ૦-૨-૬.

જાહેર ખબર.

"મુખગણિત શિક્ષક" માટે મળેલા

વાંચો. **અભિપ્રાયો** વાંચો.

તૈયાર છે **"મુખગણિત શિક્ષક"** તૈયાર છે

પ્રાથમિક શાળાના

પહેલા ધોરણનો રૂ. ૦-૧-૦, બીજા ધોરણનો રૂ ૦-૧-૩,
ત્રીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૧-૬, ચોથા ધોરણનો રૂ. ૦-૨-૦

ગ્રામ્ય શાળાના

પહેલા બીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૨-૬,
ત્રીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૨-૦.

નમુનાની હરેક નકલ એકેક આનાની ટિકીટ બીડી મગાવી ખાત્રી કરો.

કમીશનમાં પુષ્કળ લાભ.

પાંચમા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક.

!! છપાય છે !!

પત્રવ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો

શા૦ મગનલાલ મોતીરામ. શાહપોર-સુરત.

પ્રસ્તાવના

અત્યાર સુધીમા ફુલ પ્રાઇમરી (પૂરા અભ્યાસક્રમવાળી) છોકરાઓની નિશાળોના ધોરણો માટે 'મુખગણિત'નો વિષય શીખવવા માટે માર્ગદર્શક બુકો કેટલાકો તરફથી બહાર પડી ચૂકી છે, પરંતુ રૂરલ પ્રાઇમરી (ગ્રામ્યશાળા) માટે કોઇએ પણ એ વિષયની પૃથક બુક બહાર પડી નથી. માટે શિક્ષકોને ખાસ સૂચના કરવામા આવે છે કે ફુલ પ્રાઇમરીના ચોથા ધોરણ માટે રચાએલી અમારી "મુખગણિત શિક્ષક" બુક રૂરલ પ્રાઇમરીના ત્રીજા ધોરણને માટે ખાસ ઉપયોગી છે. જેથી હવે એ શાળાના પહેલા અને બીજા ધોરણ માટે આ બુક અમે બહાર પાડી છે

ગ્રામ્યશાળાના પહેલા બીજા ધોરણમા કેળવણી ખાતાએ મુખગણિતનો નીચે પ્રમાણે અભ્યાસક્રમ ઠરાવ્યો છે.

૧ લુ ધોરણ–"૧ લા વર્ષ માટે નક્કી કરેલા આંકને લગતા મુખગણિતના સવાલ" એટલે કે બાળવર્ગમા ચલાવેલુ તે–સખ્યા શિક્ષણ, ૧૦×૧૦ સુધીના આક, પાયા, અર્ધા, પોણા; ૧૦ સુધીની સંખ્યા મોએ ઉમેરવી તથા બાદ કરવી.

૨ જું ધોરણ–" પહેલા ૨ વર્ષ માટે નક્કી કરેલા આક તેમજ નાણાના કોષ્ટકોને લગતા દાખલા મોએ ગણવા" એટલે કે બાળવર્ગ ઉપરાત ૧ લા ધોરણમાં ચલાવેલુ તે–૩૦×૧૦ સુધીના આક, સવાયા, દોઢા, અઢીઆ, પૈસાભાર, શેર, અને મણ

ઉપરનો અભ્યાસક્રમ લક્ષમાં રાખી આ બુકમા અમે સખ્યા શિક્ષણથી માંડીને અનુક્રમે દરેક આક આપીને તેના વ્યવહારિક ઉપયોગના સપૂર્ણ પ્રશ્નો અને તે શીખવવાની રીતનુ સ્પષ્ટીકરણ કરેલું છે પ્રશ્નો વિવિધ પ્રકારના આપ્યા

છે, તે સઘળા તેમજ તેની શૈલીના નવીન રચીને શિક્ષકો જો શિષ્યો પાસે પગથીઆંવાર છોડાવશે તો બેશક ગ્રામ્ય બાળકોના હકમાં, અને કેળવણીખાતાએ એ વિષયના શિક્ષણ પરત્વે જે હેતુ રાખેલો છે તેમા, સાફલ્ય પ્રાપ્ત થશે.

આંકના કોઠા દેશી હિસાબોમા જે પદ્ધતિએ આપેલા હોય છે તેમ, ચાલુ પદ્ધતિએ આપ્યા ઉપરાંત અમે **જુદેજ ક્રમે આપ્યા** છે, તે જોઇ શિક્ષકો સહજ વિચારી શકશે કે એ **નવીન ક્રમ સ્વાભાવિક** છે છતા સમજ પૂર્વક તે ક્રમે શીખવ્યા પછી ચાલુ ક્રમે આંક બોલાવવાથી કઇ અડચણ જેવુ નથી, પણ ઉલટુ એ વિષેનુ જ્ઞાન દૃઢ થશે

જે જે આંકનો સંબધ જોડી શકાય તેનો અર્થાત્ અડધા ને પાયા, દોઢા ને પોણા, અઢીઆ ને સવાયાના આંકોના સબંધી પલાખાના કોઠા પણ સાથે સાથે આપ્યા છે, ઉપરાત **પાયાં અને અડધાં જેવાં અપૂર્ણાંક આંકનો પૂર્ણાંક આંકનાં પલાખાં સાથે સંબંધ જોડી બતાવ્યો છે.** તે પ્રમાણે શીખવવાથી આંકમા જે કચાસ માલમ પડે છે તે અવશ્ય દૂર થશે એવી આશા છે

શેરની અને મણની ધાનો અનેક પ્રકારે જુદા જુદા દૃષ્ટિ બિંદુથી આપવામા આવી છે, અને **ચલણી નાણાંની ધાત તથા તેનો ઉપયોગ વિવિધ પ્રકારે આપ્યો** છે છેવટે આખા વિષયના પુનરાવર્ત્તન રૂપ **પરચુરણ હિસાબોનું વિશાળ મનોયત્ન આપ્યું** છે. ટુંકમા એજ કે આ બુકમાં આપેલુ સઘળુ શિક્ષણ એમા દર્શાવેલી શૈલીએ શિક્ષકો ચલાવશે તો 'મુખગણિત' જેવો શુષ્ક અને નીરસ થઇ પડેલો વિષય રમુજી અને સુરસિક થશે એમ સ્પષ્ટ છે તા ૧૭-૬-૧૪

શાહપોર	}	લિ૦ સેવક,
સુરત	}	છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

અર્પણ પત્રિકા.

દોહરો

ગુરૈતા ગુણ આચારમા, લાજે ગુંજ ગુલાબ,
બહેકતી પરિમલ સદા, દાતા સર્મ આફ્તાબ

સુગુણચંદ્ર શ્રેયસ્કર શ્રીમાન્માન્યવર્ય

વકીલ મહોદય—ગુલાબદાસ ભાઈદાસ

સૂર્યપૂર.

હાર્દિક અભિવંદન—

આપ ઉદારચિત્ત, રાજ્યભક્ત અને સ્વદેશ સુશિક્ષાના ઉત્કર્ષાભિલાષી મહાનુભાવની સેવામા આ નાનકડુ કિન્તુ બાલોપયોગી પુસ્તક અર્પણ કરતા કિંકરને આપના, દેશ અને પ્રજાહિતના કાર્યોમાં કટિબદ્ધતા, ગુર્જર બાલબાલિકાઓને સચ્છિક્ષા આપવાની સતત્ પ્રયત્નશીલતા, ગુર્જર સાહિત્યની વૃદ્ધિ કરવાની અસ્ખલિત ઉત્કંઠા, અને ઉગતા યોગ્ય લેખકોની કદર બુઝી ઉત્તેજન આપવાની ઉદારતા આદિ ઉત્તમ સદ્ગુણો તાદશ્ય ખડા થઇ સાથે સાથે સહજમા હૃદય પણ સમર્પિત થઇ જાય છે, તો તે ઉભયને સ્વીકારી કૃતકાર્ય કરશોજી **सुज्ञेषु किमाधिकम्** ।

આપનો આજન્મ ઋણી સેવક,

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

સંખ્યા શિક્ષણ.

મનોયત્ન ૧ લો.

૧) એકથી સો સુધી બોલો. એકથી સો સુધી ગણો.

૨) સોથી એક સુધી (અવળા) ઉતરતા બોલો.

૩) સો સુધીમાના એકી અંક બોલો

૪) સો સુધીમાના બેકી અંક બોલો

૫) એકમા બબ્બે ઉમેરતા ૯૯ સુધી બોલી જાઓ.

૬) બેમા બબ્બે ઉમેરતા ૧૦૦ સુધી બોલો

૭) સો સુધીમાના એકી અંક (અવળા) ઉતરતા બોલી જાઓ

૮) સો સુધીમાના બેકી અંક ઉતરતા (અવળા) બોલો

૯) ૫૧, ૬૭ ૧૯, ૪૫, ૭૨, ૮૩, ૨૮, ૮૬ અને ૭૬ મા ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૧૦) ૭૭, ૮૪, ૨૮, ૮૩, ૭૨, ૪૫ અને ૩૯ માથી ૮ જાય તો કેટલા રહે?

૧૧) ૫૬+૭, ૫૭+૭, ૬૯+૪, ૮૧+૮, ૯૫+૫ કેટલા?

૧૨) ૪૪+૬, ૫૨+૮, ૬૬+૪, ૮૮+૮, ૩૦+૭ કેટલા?

૧૩) ૫૩-૮, ૫૭-૬, ૬૯-૮, ૩૦-૩ કેટલા?

૧૪) ૪૪-૯, ૫૨-૭, ૬૬-૮, ૩૦-૫ કેટલા?

૧૫) એક આંકડાની મોટામા મોટી સંખ્યા કહો નાનામા નાની કહો

૧૬) એક દશક, ત્રણ દશક, પાંચ દશક, આઠ દશક, અને નવ દશકના એકમ કેટલા?

૧૭) ૨૯ એ ૨૦ થી કેટલા વધારે

૧૮) ઓગણચાળીસ, ઓગણપચાસ, અગણોતેર, ઓગણસાઠ અને નેવ્યાસી લખો

૧૯) ૫૪ માં પાંચડો શાને માટે છે? ૪૫ માં પાંચડો શાને માટે છે?

૨૦) આઠ દશક ને નવ એકમ તે કેટલા? પચોતેર લખો. પોણુસો લખો.

૨૧) ૮૯, ૭૯, ૪૮, ૩૯, ૨૯, ૬૯ એમાં દશક કેટલા છે તે કહો. પુરા દશક કરવાને ઓછામાં ઓછા કેટલા ઉમેરવા.

૨૨) ૭૬, ૮૫, ૯૨, ૭૯, ૩૭ એમા દશક કેટલા ને એકમ કેટલા? દશકની જગાએ એકમ અને એકમની જગાએ દશક લખીએ તો કેટલા વધાય?

૨૩) ૯૧ માં ૮ નાખીએ તો કેટલા થાય? ૭૫ ને ૮ કેટલા? ૨૩ ને ૪ કેટલા?

૨૪) ૮૪ મા ૭, ૫, ૩ અને ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૨૫) ૬૬ માથી ૯, ૮, ૫, ૩ અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે?

૨૬) મારી પાસે ચાર પૈસા હતા તે ખરચી નાખ્યા તો શુ રહ્યુ? શૂન્ય એટલે શુ?

૨૭) મે પાચ બોર લીધા પણ તેમાથી એક પણ ખાધુ નહિ ત્યારે કેટલા રહ્યા?

૨૮) બે આકડાની નાનામા નાની ને મોટામા મોટી સંખ્યા કહો

૨૯) ૭ દશકને ૫ એકમ, ૪ દશકને ૯ એકમ તે કેટલા?

૩૦) દશ પૈસાની દશ કોથળી છે તો બધુ મળી કેટલા પૈસા હશે?

૩૧) સોમા એકડો શને માટે છે?

૩૨) ૯૮ માથી ૯ જાય તો કેટલા રહે?

૩૩) સાત દશકને નવ છુટા છે તે કેટલા કહેવાય?

૩૪) ૭૩, ૮૫, ૯૧, ૩૫ એમા સાત ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૩૫) ૮૫, ૭૧, ૨૫ ૬૫ એમાથી ૬ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે અને ૯ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે?

૧ × ૧ = ૧	૧ × ૨ = ૨	૧ × ૩ = ૩
૨ ૧ ૨	૨ ૨ ૪	૨ ૩ ૬
૩ ૧ ૩	૩ ૨ ૬	૩ ૩ ૯
૪ ૧ ૪	૪ ૨ ૮	૪ ૩ ૧૨
૫ ૧ ૫	૫ ૨ ૧૦	૫ ૩ ૧૫
૬ ૧ ૬	૬ ૨ ૧૨	૬ ૩ ૧૮
૭ ૧ ૭	૭ ૨ ૧૪	૭ ૩ ૨૧
૮ ૧ ૮	૮ ૨ ૧૬	૮ ૩ ૨૪
૯ ૧ ૯	૯ ૨ ૧૮	૯ ૩ ૨૭
૧૦ ૧ ૧૦	૧૦ ૨ ૨૦	૧૦ ૩ ૩૦
૧૧ × ૧ = ૧૧	૧૧ × ૨ = ૨૨	૧૧ × ૩ = ૩૩
૧૨ ૧ ૧૨	૧૨ ૨ ૨૪	૧૨ ૩ ૩૬
૧૩ ૧ ૧૩	૧૩ ૨ ૨૬	૧૩ ૩ ૩૯
૧૪ ૧ ૧૪	૧૪ ૨ ૨૮	૧૪ ૩ ૪૨
૧૫ ૧ ૧૫	૧૫ ૨ ૩૦	૧૫ ૩ ૪૫
૧૬ ૧ ૧૬	૧૬ ૨ ૩૨	૧૬ ૩ ૪૮
૧૭ ૧ ૧૭	૧૭ ૨ ૩૪	૧૭ ૩ ૫૧
૧૮ ૧ ૧૮	૧૮ ૨ ૩૬	૧૮ ૩ ૫૪
૧૯ ૧ ૧૯	૧૯ ૨ ૩૮	૧૯ ૩ ૫૭
૨૦ ૧ ૨૦	૨૦ ૨ ૪૦	૨૦ ૩ ૬૦
૨૧ × ૧ = ૨૧	૨૧ × ૨ = ૪૨	૨૧ × ૩ = ૬૩
૨૨ ૧ ૨૨	૨૨ ૨ ૪૪	૨૨ ૩ ૬૬
૨૩ ૧ ૨૩	૨૩ ૨ ૪૬	૨૩ ૩ ૬૯
૨૪ ૧ ૨૪	૨૪ ૨ ૪૮	૨૪ ૩ ૭૨
૨૫ ૧ ૨૫	૨૫ ૨ ૫૦	૨૫ ૩ ૭૫
૨૬ ૧ ૨૬	૨૬ ૨ ૫૨	૨૬ ૩ ૭૮
૨૭ ૧ ૨૭	૨૭ ૨ ૫૪	૨૭ ૩ ૮૧
૨૮ ૧ ૨૮	૨૮ ૨ ૫૬	૨૮ ૩ ૮૪
૨૯ ૧ ૨૯	૨૯ ૨ ૫૮	૨૯ ૩ ૮૭
૩૦ ૧ ૩૦	૩૦ ૨ ૬૦	૩૦ ૩ ૯૦

૧ ×	૪ =	૪	૧ ×	૫ =	૫	૧ ×	૬ =	૬
૨	૪	૮	૨	૫	૧૦	૨	૬	૧૨
૩	૪	૧૨	૩	૫	૧૫	૩	૬	૧૮
૪	૪	૧૬	૪	૫	૨૦	૪	૬	૨૪
૫	૪	૨૦	૫	૫	૨૫	૫	૬	૩૦
૬	૪	૨૪	૬	૫	૩૦	૬	૬	૩૬
૭	૪	૨૮	૭	૫	૩૫	૭	૬	૪૨
૮	૪	૩૨	૮	૫	૪૦	૮	૬	૪૮
૯	૪	૩૬	૯	૫	૪૫	૯	૬	૫૪
૧૦	૪	૪૦	૧૦	૫	૫૦	૧૦	૬	૬૦
૧૧ ×	૪ =	૪૪	૧૧ ×	૫ =	૫૫	૧૧ ×	૬ =	૬૬
૧૨	૪	૪૮	૧૨	૫	૬૦	૧૨	૬	૭૨
૧૩	૪	૫૨	૧૩	૫	૬૫	૧૩	૬	૭૮
૧૪	૪	૫૬	૧૪	૫	૭૦	૧૪	૬	૮૪
૧૫	૪	૬૦	૧૫	૫	૭૫	૧૫	૬	૯૦
૧૬	૪	૬૪	૧૬	૫	૮૦	૧૬	૬	૯૬
૧૭	૪	૬૮	૧૭	૫	૮૫	૧૭	૬	૧૦૨
૧૮	૪	૭૨	૧૮	૫	૯૦	૧૮	૬	૧૦૮
૧૯	૪	૭૬	૧૯	૫	૯૫	૧૯	૬	૧૧૪
૨૦	૪	૮૦	૨૦	૫	૧૦૦	૨૦	૬	૧૨૦
૨૧ ×	૪ =	૮૪	૨૧ ×	૫ =	૧૦૫	૨૧ ×	૬ =	૧૨૬
૨૨	૪	૮૮	૨૨	૫	૧૧૦	૨૨	૬	૧૩૨
૨૩	૪	૯૨	૨૩	૫	૧૧૫	૨૩	૬	૧૩૮
૨૪	૪	૯૬	૨૪	૫	૧૨૦	૨૪	૬	૧૪૪
૨૫	૪	૧૦૦	૨૫	૫	૧૨૫	૨૫	૬	૧૫૦
૨૬	૪	૧૦૪	૨૬	૫	૧૩૦	૨૬	૬	૧૫૬
૨૭	૪	૧૦૮	૨૭	૫	૧૩૫	૨૭	૬	૧૬૨
૨૮	૪	૧૧૨	૨૮	૫	૧૪૦	૨૮	૬	૧૬૮
૨૯	૪	૧૧૬	૨૯	૫	૧૪૫	૨૯	૬	૧૭૪
૩૦	૪	૧૨૦	૩૦	૫	૧૫૦	૩૦	૬	૧૮૦

૧ ×	૭ =	૭	૧ ×	૮ =	૮	૧ ×	૯ =	૯
૨	૭	૧૪	૨	૮	૧૬	૨	૯	૧૮
૩	૭	૨૧	૩	૮	૨૪	૩	૯	૨૭
૪	૭	૨૮	૪	૮	૩૨	૪	૯	૩૬
૫	૭	૩૫	૫	૮	૪૦	૫	૯	૪૫
૬	૭	૪૨	૬	૮	૪૮	૬	૯	૫૪
૭	૭	૪૯	૭	૮	૫૬	૭	૯	૬૩
૮	૭	૫૬	૮	૮	૬૪	૮	૯	૭૨
૯	૭	૬૩	૯	૮	૭૨	૯	૯	૮૧
૧૦	૭	૭૦	૧૦	૮	૮૦	૧૦	૯	૯૦
૧૧ ×	૭ =	૭૭	૧૧ ×	૮ =	૮૮	૧૧ ×	૯ =	૯૯
૧૨	૭	૮૪	૧૨	૮	૯૬	૧૨	૯	૧૦૮
૧૩	૭	૯૧	૧૩	૮	૧૦૪	૧૩	૯	૧૧૭
૧૪	૭	૯૮	૧૪	૮	૧૧૨	૧૪	૯	૧૨૬
૧૫	૭	૧૦૫	૧૫	૮	૧૨૦	૧૫	૯	૧૩૫
૧૬	૭	૧૧૨	૧૬	૮	૧૨૮	૧૬	૯	૧૪૪
૧૭	૭	૧૧૯	૧૭	૮	૧૩૬	૧૭	૯	૧૫૩
૧૮	૭	૧૨૬	૧૮	૮	૧૪૪	૧૮	૯	૧૬૨
૧૯	૭	૧૩૩	૧૯	૮	૧૫૨	૧૯	૯	૧૭૧
૨૦	૭	૧૪૦	૨૦	૮	૧૬૦	૨૦	૯	૧૮૦
૨૧ ×	૭ =	૧૪૭	૨૧ ×	૮ =	૧૬૮	૨૧ ×	૯ =	૧૮૯
૨૨	૭	૧૫૪	૨૨	૮	૧૭૬	૨૨	૯	૧૯૮
૨૩	૭	૧૬૧	૨૩	૮	૧૮૪	૨૩	૯	૨૦૭
૨૪	૭	૧૬૮	૨૪	૮	૧૯૨	૨૪	૯	૨૧૬
૨૫	૭	૧૭૫	૨૫	૮	૨૦૦	૨૫	૯	૨૨૫
૨૬	૭	૧૮૨	૨૬	૮	૨૦૮	૨૬	૯	૨૩૪
૨૭	૭	૧૮૯	૨૭	૮	૨૧૬	૨૭	૯	૨૪૩
૨૮	૭	૧૯૬	૨૮	૮	૨૨૪	૨૮	૯	૨૫૨
૨૯	૭	૨૦૩	૨૯	૮	૨૩૨	૨૯	૯	૨૬૧
૩૦	૭	૨૧૦	૩૦	૮	૨૪૦	૩૦	૯	૨૭૦

૧ ×	૧૦ =	૧૦
૨	૧૦	૨૦
૩	૧૦	૩૦
૪	૧૦	૪૦
૫	૧૦	૫૦
૬	૧૦	૬૦
૭	૧૦	૭૦
૮	૧૦	૮૦
૯	૧૦	૯૦
૧૦	૧૦	૧૦૦
૧૧ ×	૧૦ =	૧૧૦
૧૨	૧૦	૧૨૦
૧૩	૧૦	૧૩૦
૧૪	૧૦	૧૪૦
૧૫	૧૦	૧૫૦
૧૬	૧૦	૧૬૦
૧૭	૧૦	૧૭૦
૧૮	૧૦	૧૮૦
૧૯	૧૦	૧૯૦
૨૦	૧૦	૨૦૦
૨૧ ×	૧૦ =	૨૧૦
૨૨	૧૦	૨૨૦
૨૩	૧૦	૨૩૦
૨૪	૧૦	૨૪૦
૨૫	૧૦	૨૫૦
૨૬	૧૦	૨૬૦
૨૭	૧૦	૨૭૦
૨૮	૧૦	૨૮૦
૨૯	૧૦	૨૯૦
૩૦	૧૦	૩૦૦

સૂચના—જેટલી વાર એક લઇએ તેટલા આવે એ પ્રત્યક્ષ વસ્તુઓથી સમજાવવુ, અને પછી એકની પલાખી તેમની પાસે ઉપજાવી કઢાવવી જેમકે ૧ એક વખત લઇએ તો એક થાય ૨ એક વખત લઇએ તો બે થાય

બેની પલાખી બબ્બે ઉમેરાવી, ત્રણની પલાખી ત્રણ ત્રણ ઉમેરાવી છોકરાઓ પાસે ઉપજાવી કઢાવવી એજ મુજબ ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ની પલાખીઓ ઉપજાવી કઢાવવી

૧૦ની પલાખી દશાકની પરોવેલી હારો (શેરો)થી ઉપજાવી કઢવવી

પલાખી સવળી તથા અવળી પણ મોઢે કરાવવી જેથી ૮+૨, ૧૮+૨, ૬૬+૨, ૧૮+૩ ૨૯+૩, ૮+૯, ૧૮+૯ ૪૫+૯, વગેરે આકના સબંધના સરવાળા, બાદબાકી મોઢે સ્હેલાઇથી કહી શકશે જેમકે ૩૬+૯ છત્રીસમાં ૪ વખત નવ છે એમાં ૧ વાર નવ ઉમેરવાથી પાચ વાર નવ એટલે ૪૫ થયા છે. ૪૨-૭ બેતાળીસમા ૬ વાર સાત છે તેમાથી ૧ વાર સાત બાદ કરવાથી ૫ વાર સાત રહેશે એટલે ૩૫ જવાબ

ગુણાકારનો કોઠો. (એકથી દશ સુધી ગુણવાનો.)

૧ × ૧ = ૧	૨ × ૧ = ૨	૩ × ૧ = ૩	૪ × ૧ = ૪
૧ ૨ ૨	૨ ૨ ૪	૩ ૨ ૬	૪ ૨ ૮
૧ ૩ ૩	૨ ૩ ૬	૩ ૩ ૯	૪ ૩ ૧૨
૧ ૪ ૪	૨ ૪ ૮	૩ ૪ ૧૨	૪ ૪ ૧૬
૧ ૫ ૫	૨ ૫ ૧૦	૩ ૫ ૧૫	૪ ૫ ૨૦
૧ ૬ ૬	૨ ૬ ૧૨	૩ ૬ ૧૮	૪ ૬ ૨૪
૧ ૭ ૭	૨ ૭ ૧૪	૩ ૭ ૨૧	૪ ૭ ૨૮
૧ ૮ ૮	૨ ૮ ૧૬	૩ ૮ ૨૪	૪ ૮ ૩૨
૧ ૯ ૯	૨ ૯ ૧૮	૩ ૯ ૨૭	૪ ૯ ૩૬
૧ ૧૦ ૧૦	૨ ૧૦ ૨૦	૩ ૧૦ ૩૦	૪ ૧૦ ૪૦

૫ × ૧ = ૫	૬ × ૧ = ૬	૭ × ૧ = ૭
૫ ૨ ૧૦	૬ ૨ ૧૨	૭ ૨ ૧૪
૫ ૩ ૧૫	૬ ૩ ૧૮	૭ ૩ ૨૧
૫ ૪ ૨૦	૬ ૪ ૨૪	૭ ૪ ૨૮
૫ ૫ ૨૫	૬ ૫ ૩૦	૭ ૫ ૩૫
૫ ૬ ૩૦	૬ ૬ ૩૬	૭ ૬ ૪૨
૫ ૭ ૩૫	૬ ૭ ૪૨	૭ ૭ ૪૯
૫ ૮ ૪૦	૬ ૮ ૪૮	૭ ૮ ૫૬
૫ ૯ ૪૫	૬ ૯ ૫૪	૭ ૯ ૬૩
૫ ૧૦ ૫૦	૬ ૧૦ ૬૦	૭ ૧૦ ૭૦

૮ × ૧ = ૮	૯ × ૧ = ૯	૧૦ × ૧ = ૧૦
૮ ૨ ૧૬	૯ ૨ ૧૮	૧૦ ૨ ૨૦
૮ ૩ ૨૪	૯ ૩ ૨૭	૧૦ ૩ ૩૦
૮ ૪ ૩૨	૯ ૪ ૩૬	૧૦ ૪ ૪૦
૮ ૫ ૪૦	૯ ૫ ૪૫	૧૦ ૫ ૫૦
૮ ૬ ૪૮	૯ ૬ ૫૪	૧૦ ૬ ૬૦
૮ ૭ ૫૬	૯ ૭ ૬૩	૧૦ ૭ ૭૦
૮ ૮ ૬૪	૯ ૮ ૭૨	૧૦ ૮ ૮૦
૮ ૯ ૭૨	૯ ૯ ૮૧	૧૦ ૯ ૯૦
૮ ૧૦ ૮૦	૯ ૧૦ ૯૦	૧૦ ૧૦ ૧૦૦

અગિઆરાથી વીસા.

૧૧ ×	૧=	૧૧	૧૨ ×	૧=	૧૨	૧૩ ×	૧=	૧૩	૧૪ ×	૧=	૧૪
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૬૦	૧૩	૫	૬૫	૧૪	૫	૭૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૨	૧૩	૬	૭૮	૧૪	૬	૮૪
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૧	૧૪	૭	૯૮
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૮	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬
૧૧	૧૦	૧૧૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦

૧૫×	૧=	૧૫	૧૬×	૧=	૧૬	૧૭×	૧=	૧૭
૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨	૧૭	૨	૩૪
૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮	૧૭	૩	૫૧
૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪	૧૭	૪	૬૮
૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦	૧૭	૫	૮૫
૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬	૧૭	૬	૧૦૨
૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨	૧૭	૭	૧૧૯
૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૮	૧૭	૮	૧૩૬
૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૪	૧૭	૯	૧૫૩
૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૧૭	૧૦	૧૭૦
૧૮×	૧=	૧૮	૧૯×	૧=	૧૯	૨૦×	૧=	૨૦
૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦
૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦
૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦
૧૮	૫	૯૦	૧૯	૫	૯૫	૨૦	૫	૧૦૦
૧૮	૬	૧૦૮	૧૯	૬	૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦
૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦
૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦
૧૮	૯	૧૬૨	૧૯	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦
૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦

એકવીસાથી ત્રીસા.

૨૧ × ૧= ૨૧	૨૨ × ૧= ૨૨	૨૩ × ૧= ૨૩	૨૪ × ૧= ૨૪
૨૧ ૨ ૪૨	૨૨ ૨ ૪૪	૨૩ ૨ ૪૬	૨૪ ૨ ૪૮
૨૧ ૩ ૬૩	૨૨ ૩ ૬૬	૨૩ ૩ ૬૯	૨૪ ૩ ૭૨
૨૧ ૪ ૮૪	૨૨ ૪ ૮૮	૨૩ ૪ ૯૨	૨૪ ૪ ૯૬
૨૧ ૫ ૧૦૫	૨૨ ૫ ૧૧૦	૨૩ ૫ ૧૧૫	૨૪ ૫ ૧૨૦
૨૧ ૬ ૧૨૬	૨૨ ૬ ૧૩૨	૨૩ ૬ ૧૩૮	૨૪ ૬ ૧૪૪
૨૧ ૭ ૧૪૭	૨૨ ૭ ૧૫૪	૨૩ ૭ ૧૬૧	૨૪ ૭ ૧૬૮
૨૧ ૮ ૧૬૮	૨૨ ૮ ૧૭૬	૨૩ ૮ ૧૮૪	૨૪ ૮ ૧૯૨
૨૧ ૯ ૧૮૯	૨૨ ૯ ૧૯૮	૨૩ ૯ ૨૦૭	૨૪ ૯ ૨૧૬
૨૧ ૧૦ ૨૧૦	૨૨ ૧૦ ૨૨૦	૨૩ ૧૦ ૨૩૦	૨૪ ૧૦ ૨૪૦

૨૫× ૧= ૨૫	૨૬× ૧= ૨૬	૨૭× ૧= ૨૭
૨૫ ૨ ૫૦	૨૬ ૨ ૫૨	૨૭ ૨ ૫૪
૨૫ ૩ ૭૫	૨૬ ૩ ૭૮	૨૭ ૩ ૮૧
૨૫ ૪ ૧૦૦	૨૬ ૪ ૧૦૪	૨૭ ૪ ૧૦૮
૨૫ ૫ ૧૨૫	૨૬ ૫ ૧૩૦	૨૭ ૫ ૧૩૫
૨૫ ૬ ૧૫૦	૨૬ ૬ ૧૫૬	૨૭ ૬ ૧૬૨
૨૫ ૭ ૧૭૫	૨૬ ૭ ૧૮૨	૨૭ ૭ ૧૮૯
૨૫ ૮ ૨૦૦	૨૬ ૮ ૨૦૮	૨૭ ૮ ૨૧૬
૨૫ ૯ ૨૨૫	૨૬ ૯ ૨૩૪	૨૭ ૯ ૨૪૩
૨૫ ૧૦ ૨૫૦	૨૬ ૧૦ ૨૬૦	૨૭ ૧૦ ૨૭૦

૨૮× ૧= ૨૮	૨૯× ૧= ૨૯	૩૦× ૧= ૩૦
૨૮ ૨ ૫૬	૨૯ ૨ ૫૮	૩૦ ૨ ૬૦
૨૮ ૩ ૮૪	૨૯ ૩ ૮૭	૩૦ ૩ ૯૦
૨૮ ૪ ૧૧૨	૨૯ ૪ ૧૧૬	૩૦ ૪ ૧૨૦
૨૮ ૫ ૧૪૦	૨૯ ૫ ૧૪૫	૩૦ ૫ ૧૫૦
૨૮ ૬ ૧૬૮	૨૯ ૬ ૧૭૪	૩૦ ૬ ૧૮૦
૨૮ ૭ ૧૯૬	૨૯ ૭ ૨૦૩	૩૦ ૭ ૨૧૦
૨૮ ૮ ૨૨૪	૨૯ ૮ ૨૩૨	૩૦ ૮ ૨૪૦
૨૮ ૯ ૨૫૨	૨૯ ૯ ૨૬૧	૩૦ ૯ ૨૭૦
૨૮ ૧૦ ૨૮૦	૨૯ ૧૦ ૨૯૦	૩૦ ૧૦ ૩૦૦

સૂચના—અગિરાઆના કોઠામા અગિઆર, બારાના કોઠામા બાર એ મુજબ આકની મદદથી મોઢે શી રીતે ઉમેરી, બાદ કરી, ગુણી અથવા ભાગી શકાય તે સમજાવવુ. જેમકે ૮૮+૧૧. ૮૮ મા ૧૧ આઠ વખત છે અને ૧ વાર ૧૧ ઉમેરવાથી ૮+૧=૯ વાર ૧૧ એટલે ૯૯ થાય ૯૮-૧૪ ૯૮ મા ૧૪ સાતવાર છ તેમાથી ૧ વાર ૧૪ બાદ કરતા ૭-૧=૬ વાર ૧૪ રહે એટલે ૮૪ ૧૬×૭=સોળ ૭ વાર લઈએ તો ૧૧૨ જવાબ ૧૨૬_૧૪ એકસો છવીસમા ૧૪ નવ વાર છે માટે ૯ જવાબ ૧૨૬-૯=એકસો છવીસમા ૯ ચૌદ વાર છે માટે ૧૪ જવાબ.

આક સવળા તથા અવળા પણ મોઢે કરાવવા

આ સૂચનાઓ દરેક આકને લાગુ પાડવી, અને આકના સબધના સરવાળા બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકારનો મહાવરો કરવો

અડધો, પા અને પોણાની સમજ.

શિક્ષકે હાથમા એક જમરૂખ લઇ પૂછવુ આ શુ છે? જ. જમરૂખ કેટલા છે? જ એક આ એક જમરૂખના હુ સરખા ભાગ કરૂ છુ આ કેટલા થયા? જ બે એક કકડો હાથમા લઇ પૂછવુ આ કેટલુ જમરૂખ છે? જ અડધુ. એક આખાના આ કેટલા અડધા થયા? જ બે આ બે અડધા ભેગા કરીએ તો કેટલા થાય? જ ૧ એકના અડધા કરીએ તો કેટલા થાય? જ બે

જુઓ આ બે અડધાના પાછા બબ્બે સરખા ભાગ કરૂં છુ આ કેટલા ભાગ થયા? જ ચાર ત્યારે આ એક કકડો એ આખા જમરૂખનો કેટલામો ભાગ? જ ચોથો એ ચોથા ભાગનુ નામ તમને આવડે છે? જ નહિ એ ચોથા ભાગનુ નામ પા છે શું છે? જ. પા. ત્યારે એક જમરૂખના કેટલા પા થયા? જ ચાર એક અડધાના કેટલા પા થયા? જ બે. આ બે પા એકઠા કરૂં તો કેટલુ જમરૂખ થાય? જ અડધુ. આ ત્રણ પા ભેગા કરૂ તો? જ નહિ એને પોણુ (એકમા

પા ઊણું એટલે ઓછું) કહે છે. કેટલા પા ભેગા કરીએ તો પોણું થાય ? જ ત્રણ. પોણું એ એક કરતાં કેટલું ઓછું ? જ. પા. આ પા પણ એમા મેળવુ તો કેટલુ થાય ? જ. એક આખું. ત્યારે કેટલા પા મળીને એક થાય ? જ ચાર પા કેટલાં અડધાં મળીને એક થાય ? જ બે

અડધું એ એકનો કેટલામો ભાગ ? જ બીજો પા એ કેટલામો ભાગ ? જ. ચોથો પા એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? જ બીજો. પા એ પોણાનો કેટલામો ભાગ ? જ. ત્રીજો એકના બીજા ભાગનુ નામ શુ ? જ અડધો એકના ચોથા ભાગનુ નામ શુ ? જ પા ત્રણ પા એકઠા કરીએ તેનું નામ શુ ? જ પોણો ચાર પા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું ? જ. એક આખુ બે અડધા ભેગા કરીએ તેનુ નામ શુ ? જ એક આખુ એક ને ઉપર પા લઈએ તો સવા (૧।) (સ+પા=।। સહીત) થાય એક અને બે પા (અડધો) લઇએ તો દોઢ (૧।।) થાય એકને ત્રણ પા (પોણો) લઇએ તો પોણા બે (બેમા પા ઓછો) (૧।।।) થય એકને ઉપર ચાર પા (એક આખો અથવા બે અડધા) લઇએ તો બે થાય એજ મુજબ બે ને પા સવા બે (૨।) બે ને અડધો અઢી (૨।।) બેને પોણો પોણા ત્રણ (૨।।।) થાય

૦ાને માટે એક પાણ, અડધાને માટે બે પાણુ અને પેણાને માટે ત્રણ પાણ લખાય છે

સોના અંદરની સખ્યા ઉપર એક પાણુ હોય તો પહેલા સવા બોલી પછી તે સખ્યા બોલવી તેમજ બે પાણુ હોય તો પહેલા સાડી કે સાડા બોલી પછી તે સખ્યા બોલવી. પણ જો ત્રણ પાણુ હોય તો પહેલા પોણા કે પોણી બોલી જે સંખ્યા લખેલી હોય તેની પછીની સખ્યા બોલવી. લખવામાં જે સખ્યા બોલાય તેની પહેલાની સખ્યા લખી પછી ત્રણ પાણુ લખવી

૧૦૦ ઉપરની સખ્યામા એક પાણુ હોય તો સો પહેલાં બોલવા પછી સોની અંદરની સંખ્યા માટે બોલીએ છીએ તેમ બોલવું જેમકે ૨૧૫। બસો સવા પંદર. ૧૦૨।। એકસો અઢી, ૩૧૫।।। ત્રણસો પોણા સોળ.

એકડે એકથી ૫૦ સુધીની દુની પલાખી અને સો સુધીમાં બેકીની પલાખીના અડધા.

૧	×૨=	૨	૨	×૦॥=	૧	૧૧	×૨=	૨૨	૨૨	×૦॥=	૧૧
૨	૨	૪	૪	૦॥	૨	૧૨	૨	૨૪	૨૪	૦॥	૧૨
૩	૨	૬	૬	૦॥	૩	૧૩	૨	૨૬	૨૬	૦॥	૧૩
૪	૨	૮	૮	૦॥	૪	૧૪	૨	૨૮	૨૮	૦॥	૧૪
૫	૨	૧૦	૧૦	૦॥	૫	૧૫	૨	૩૦	૩૦	૦॥	૧૫
૬	૨	૧૨	૧૨	૦॥	૬	૧૬	૨	૩૨	૩૨	૦॥	૧૬
૭	૨	૧૪	૧૪	૦॥	૭	૧૭	૨	૩૪	૩૪	૦॥	૧૭
૮	૨	૧૬	૧૬	૦॥	૮	૧૮	૨	૩૬	૩૬	૦॥	૧૮
૯	૨	૧૮	૧૮	૦॥	૯	૧૯	૨	૩૮	૩૮	૦॥	૧૯
૧૦	૨	૨૦	૨૦	૦॥	૧૦	૨૦	૨	૪૦	૪૦	૦॥	૨૦
૨૧	×૨=	૪૨	૪૨	×૦॥=	૨૧	૩૧	×૨=	૬૨	૬૨	×૦॥=	૩૧
૨૨	૨	૪૪	૪૪	૦॥	૨૨	૩૨	૨	૬૪	૬૪	૦॥	૩૨
૨૩	૨	૪૬	૪૬	૦॥	૨૩	૩૩	૨	૬૬	૬૬	૦॥	૩૩
૨૪	૨	૪૮	૪૮	૦॥	૨૪	૩૪	૨	૬૮	૬૮	૦॥	૩૪
૨૫	૨	૫૦	૫૦	૦॥	૨૫	૩૫	૨	૭૦	૭૦	૦॥	૩૫
૨૬	૨	૫૨	૫૨	૦॥	૨૬	૩૬	૨	૭૨	૭૨	૦॥	૩૬
૨૭	૨	૫૪	૫૪	૦॥	૨૭	૩૭	૨	૭૪	૭૪	૦॥	૩૭
૨૮	૨	૫૬	૫૬	૦॥	૨૮	૩૮	૨	૭૬	૭૬	૦॥	૩૮
૨૯	૨	૫૮	૫૮	૦॥	૨૯	૩૯	૨	૭૮	૭૮	૦॥	૩૯
૩૦	૨	૬૦	૬૦	૦॥	૩૦	૪૦	૨	૮૦	૮૦	૦॥	૪૦
૪૧	×૨=	૮૨	૮૨	×૦॥=	૪૧	૫૦	×૨=	૧૦૦	૧૦૦	×૦॥=	૫૦
૪૨	૨	૮૪	૮૪	૦॥	૪૨	૧૦૦	૨	૨૦૦	૨૦૦	૦॥	૧૦૦
૪૩	૨	૮૬	૮૬	૦॥	૪૩	૧૫૦	૨	૩૦૦	૩૦૦	૦॥	૧૫૦
૪૪	૨	૮૮	૮૮	૦॥	૪૪	૨૦૦	૨	૪૦૦	૪૦૦	૦॥	૨૦૦
૪૫	૨	૯૦	૯૦	૦॥	૪૫	૨૫૦	૨	૫૦૦	૫૦૦	૦॥	૨૫૦
૪૬	૨	૯૨	૯૨	૦॥	૪૬	૩૦૦	૨	૬૦૦	૬૦૦	૦॥	૩૦૦
૪૭	૨	૯૪	૯૪	૦॥	૪૭	૩૫૦	૨	૭૦૦	૭૦૦	૦॥	૩૫૦
૪૮	૨	૯૬	૯૬	૦॥	૪૮	૪૦૦	૨	૮૦૦	૮૦૦	૦॥	૪૦૦
૪૯	૨	૯૮	૯૮	૦॥	૪૯	૪૫૦	૨	૯૦૦	૯૦૦	૦॥	૪૫૦
૫૦	૨	૧૦૦	૧૦૦	૦॥	૫૦	૫૦૦	૨	૧૦૦૦	૧૦૦૦	૦॥	૫૦૦

અડધા.

૧×	૦॥=	૦॥	૧૧×	૦॥=	૫॥	૨૧×	૦॥=	૧૦॥	૩૧×	૦॥=	૧૫॥
૨	૦॥	૧	૧૨	૦॥	૬	૨૨	૦॥	૧૧	૩૨	૦॥	૧૬
૩	૦॥	૧॥	૧૩	૦॥	૬॥	૨૩	૦॥	૧૧॥	૩૩	૦॥	૧૬॥
૪	૦॥	૨	૧૪	૦॥	૭	૨૪	૦॥	૧૨	૩૪	૦॥	૧૭
૫	૦॥	૨॥	૧૫	૦॥	૭॥	૨૫	૦॥	૧૨॥	૩૫	૦॥	૧૭॥
૬	૦॥	૩	૧૬	૦॥	૮	૨૬	૦॥	૧૩	૩૬	૦॥	૧૮
૭	૦॥	૩॥	૧૭	૦॥	૮॥	૨૭	૦॥	૧૩॥	૩૭	૦॥	૧૮॥
૮	૦॥	૪	૧૮	૦॥	૯	૨૮	૦॥	૧૪	૩૮	૦॥	૧૯
૯	૦॥	૪॥	૧૯	૦॥	૯॥	૨૯	૦।	૧૪॥	૩૯	૦॥	૧૯॥
૧૦	૦॥	૫	૨૦	૦॥	૧૦	૩૦	૦॥	૧૫	૪૦	૦॥	૨૦
૪૧×	૦॥=	૨૦॥	૫૧×	૦॥=	૨૫॥	૬૧×	૦॥=	૩૦॥	૭૧	૦॥	૩૫॥
૪૨	૦॥	૨૧	૫૨	૦॥	૨૬	૬૨	૦॥	૩૧	૭૨	૦॥	૩૬
૪૩	૦॥	૨૧॥	૫૩	૦॥	૨૬॥	૬૩	૦॥	૩૧॥	૭૩	૦॥	૩૬॥
૪૪	૦॥	૨૨	૫૪	૦॥	૨૭	૬૪	૦॥	૩૨	૭૪	૦॥	૩૭
૪૫	૦॥	૨૨॥	૫૫	૦॥	૨૭॥	૬૫	૦॥	૩૨॥	૭૫	૦॥	૩૭॥
૪૬	૦॥	૨૩	૫૬	૦॥	૨૮	૬૬	૦॥	૩૩	૭૬	૦॥	૩૮
૪૭	૦॥	૨૩॥	૫૭	૦॥	૨૮॥	૬૭	૦॥	૩૩॥	૭૭	૦॥	૩૮॥
૪૮	૦॥	૨૪	૫૮	૦॥	૨૯	૬૮	૦॥	૩૪	૭૮	૦॥	૩૯
૪૯	૦॥	૨૪॥	૫૯	૦॥	૨૯॥	૬૯	૦॥	૩૪॥	૭૯	૦॥	૩૯॥
૫૦	૦॥	૨૫	૬૦	૦॥	૩૦	૭૦	૦॥	૩૫	૮૦	૦॥	૪૦

૮૧×	૦॥=	૪૦॥	૯૧×	૦॥=	૪૫॥	૧૦૦×	૦॥=	૫૦
૮૨	૦॥	૪૧	૯૨	૦॥	૪૬	૨૦૦	૦॥	૧૦૦
૮૩	૦॥	૪૧॥	૯૩	૦॥	૪૬॥	૩૦૦	૦॥	૧૫૦
૮૪	૦॥	૪૨	૯૪	૦॥	૪૭	૪૦૦	૦॥	૨૦૦
૮૫	૦॥	૪૨॥	૯૫	૦॥	૪૭॥	૫૦૦	૦॥	૨૫૦
૮૬	૦॥	૪૩	૯૬	૦॥	૪૮	૬૦૦	૦॥	૩૦૦
૮૭	૦॥	૪૩॥	૯૭	૦॥	૪૮॥	૭૦૦	૦॥	૩૫૦
૮૮	૦॥	૪૪	૯૮	૦॥	૪૯	૮૦૦	૦॥	૪૦૦
૮૯	૦॥	૪૪॥	૯૯	૦॥	૪૯॥	૯૦૦	૦॥	૪૫૦
૯૦	૦॥	૪૫	૧૦૦	૦॥	૫૦	૧૦૦૦	૦॥	૫૦૦

દોઢાં.

૧×૧॥	=	૧॥	૧૧×૧॥	=	૧૬॥	૨૧×૧॥	=	૩૧॥	૩૧×૧॥	=	૪૬॥
૨	૧॥	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૨	૧॥	૩૩	૩૨	૧॥	૪૮
૩	૧॥	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૩	૧॥	૩૪॥	૩૩	૧॥	૪૯॥
૪	૧॥	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૪	૧॥	૩૬	૩૪	૧॥	૫૧
૫	૧॥	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૨૫	૧॥	૩૭॥	૩૫	૧॥	૫૨॥
૬	૧॥	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૨૬	૧॥	૩૯	૩૬	૧॥	૫૪
૭	૧॥	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૨૭	૧॥	૪૦॥	૩૭	૧॥	૫૫॥
૮	૧॥	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૨૮	૧॥	૪૨	૩૮	૧॥	૫૭
૯	૧॥	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૨૯	૧॥	૪૩॥	૩૯	૧॥	૫૮॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૩૦	૧॥	૪૫	૪૦	૧॥	૬૦

૪૧×૧॥	=	૬૧॥	૫૧×૧॥	=	૭૬॥	૬૧×૧॥	=	૯૧॥
૪૨	૧॥	૬૩	૫૨	૧॥	૭૮	૬૨	૧॥	૯૩
૪૩	૧॥	૬૪॥	૫૩	૧॥	૭૯॥	૬૩	૧॥	૯૪॥
૪૪	૧॥	૬૬	૫૪	૧॥	૮૧	૬૪	૧॥	૯૬
૪૫	૧॥	૬૭॥	૫૫	૧॥	૮૨॥	૬૫	૧॥	૯૭॥
૪૬	૧॥	૬૯	૫૬	૧॥	૮૪	૬૬	૧॥	૯૯
૪૭	૧॥	૭૦॥	૫૭	૧॥	૮૫॥	૬૭	૧॥	૧૦૦॥
૪૮	૧॥	૭૨	૫૮	૧॥	૮૭	૬૮	૧॥	૧૦૨
૪૯	૧॥	૭૩॥	૫૯	૧॥	૮૮॥	૬૯	૧॥	૧૦૩॥
૫૦	૧॥	૭૫	૬૦	૧॥	૯૦	૭૦	૧॥	૧૦૫

૭૧×૧॥	=	૧૦૬॥	૮૧×૧॥	=	૧૨૧॥	૯૧×૧॥	=	૧૩૬॥
૭૨	૧॥	૧૦૮	૮૨	૧॥	૧૨૩	૯૨	૧॥	૧૩૮
૭૩	૧॥	૧૦૯॥	૮૩	૧॥	૧૨૪॥	૯૩	૧॥	૧૩૯॥
૭૪	૧॥	૧૧૧	૮૪	૧॥	૧૨૬	૯૪	૧॥	૧૪૧
૭૫	૧॥	૧૧૨॥	૮૫	૧॥	૧૨૭॥	૯૫	૧॥	૧૪૨॥
૭૬	૧॥	૧૧૪	૮૬	૧॥	૧૨૯	૯૬	૧॥	૧૪૪
૭૭	૧॥	૧૧૫॥	૮૭	૧॥	૧૩૦॥	૯૭	૧॥	૧૪૫॥
૭૮	૧॥	૧૧૭	૮૮	૧॥	૧૩૨	૯૮	૧॥	૧૪૭
૭૯	૧॥	૧૧૮॥	૮૯	૧॥	૧૩૩॥	૯૯	૧॥	૧૪૮॥
૮૦	૧॥	૧૨૦	૯૦	૧॥	૧૩૫	૧૦૦	૧॥	૧૫૦

અઢીઆં.

૧×રાા = રાા	૧૧×રાા=૨૭ાા	૨૧×રાા=૫૨ાા	૩૧×રાા=૭૭ાા
૨ રાા ૫	૧૨ રાા ૩૦	૨૨ રાા ૫૫	૩૨ રાા ૮૦
૩ રાા ૭ાા	૧૩ રાા ૩૨ાા	૨૩ રાા ૫૭ાા	૩૩ રાા ૮૨ાા
૪ રાા ૧૦	૧૪ રાા ૩૫	૨૪ રાા ૬૦	૩૪ રાા ૮૫
૫ રાા ૧૨ાા	૧૫ રાા ૩૭ાા	૨૫ રાા ૬૨ાા	૩૫ રાા ૮૭ાા
૬ રાા ૧૫	૧૬ રાા ૪૦	૨૬ રાા ૬૫	૩૬ રાા ૯૦
૭ રાા ૧૭ાા	૧૭ રાા ૪૨ાા	૨૭ રાા ૬૭ાા	૩૭ રાા ૯૨ાા
૮ રાા ૨૦	૧૮ રાા ૪૫	૨૮ રાા ૭૦	૩૮ રાા ૯૫
૯ રાા ૨૨ાા	૧૯ રાા ૪૭ાા	૨૯ રાા ૭૨ાા	૩૯ રાા ૯૭ાા
૧૦ રાા ૨૫	૨૦ રાા ૫૦	૩૦ રાા ૭૫	૪૦ રાા ૧૦૦

૪૧×રાા=૧૦૨ાા	૫૧×રાા=૧૨૭ાા	૬૧×રાા=૧૫૨ાા
૪૨ રાા ૧૦૫	૫૨ રાા ૧૩૦	૬૨ રાા ૧૫૫
૪૩ રાા ૧૦૭ાા	૫૩ રાા ૧૩૨ાા	૬૩ રાા ૧૫૭ાા
૪૪ રાા ૧૧૦	૫૪ રાા ૧૩૫	૬૪ રાા ૧૬૦
૪૫ રાા ૧૧૨ાા	૫૫ રાા ૧૩૭ાા	૬૫ રાા ૧૬૨ાા
૪૬ રાા ૧૧૫	૫૬ રાા ૧૪૦	૬૬ રાા ૧૬૫
૪૭ રાા ૧૧૭ાા	૫૭ રાા ૧૪૨ાા	૬૭ રાા ૧૬૭ાા
૪૮ રાા ૧૨૦	૫૮ રાા ૧૪૫	૬૮ રાા ૧૭૦
૪૯ રાા ૧૨૨ાા	૫૯ રાા ૧૪૭ાા	૬૯ રાા ૧૭૨ાા
૫૦ રાા ૧૨૫	૬૦ રાા ૧૫૦	૭૦ રાા ૧૭૫
૭૧×રાા=૧૭૭ાા	૮૧×રાા=૨૦૨ાા	૯૧×રાા=૨૨૭ાા
૭૨ રાા ૧૮૦	૮૨ રાા ૨૦૫	૯૨ રાા ૨૩૦
૭૩ રાા ૧૮૨ાા	૮૩ રાા ૨૦૭ાા	૯૩ રાા ૨૩૨ાા
૭૪ રાા ૧૮૫	૮૪ રાા ૨૧૦	૯૪ રાા ૨૩૫
૭૫ રાા ૧૮૭ાા	૮૫ રાા ૨૧૨ાા	૯૫ રાા ૨૩૭ાા
૭૬ રાા ૧૯૦	૮૬ રાા ૨૧૫	૯૬ રાા ૨૪૦
૭૭ રાા ૧૯૨ાા	૮૭ રાા ૨૧૭ાા	૯૭ રાા ૨૪૨ાા
૭૮ રાા ૧૯૫	૮૮ રાા ૨૨૦	૯૮ રાા ૨૪૫
૭૯ રાા ૧૯૭ાા	૮૯ રાા ૨૨૨ાા	૯૯ રાા ૨૪૭ાા
૮૦ રાા ૨૦૦	૯૦ રાા ૨૨૫	૧૦૦ રાા ૨૫૦

ચોકની પલાખી તથા પાયાની ચચ્ચારની પલાખા

૧	૧॥	૧॥	૧૦૦	૧॥	૧૫૦	૧	૨॥	૨॥	૧૦૦	૨॥	૨૫૦
૨	૧॥	૩	૨૦૦	૧॥	૩૦૦	૨	૨॥	૫	૨૦૦	૨॥	૫૦૦
૩	૧॥	૪॥	૩૦૦	૧॥	૪૫૦	૩	૨॥	૭॥	૩૦૦	૨॥	૭૫૦
૪	૧॥	૬	૪૦૦	૧॥	૬૦૦	૪	૨॥	૧૦	૪૦૦	૨॥	૧૦૦૦
૫	૧॥	૭॥	૫૦૦	૧॥	૭૫૦	૫	૨॥	૧૨॥	૫૦૦	૨॥	૧૨૫૦
૬	૧॥	૯	૬૦૦	૧॥	૯૦૦	૬	૨॥	૧૫	૬૦૦	૨॥	૧૫૦૦
૭	૧॥	૧૦॥	૭૦૦	૧॥	૧૦૫૦	૭	૨॥	૧૭॥	૭૦૦	૨॥	૧૭૫૦
૮	૧॥	૧૨	૮૦૦	૧॥	૧૨૦૦	૮	૨॥	૨૦	૮૦૦	૨॥	૨૦૦૦
૯	૧॥	૧૩॥	૯૦૦	૧॥	૧૩૫૦	૯	૨॥	૨૨॥	૯૦૦	૨॥	૨૨૫૦
૧૦	૧॥	૧૫	૧૦૦૦	૧॥	૧૫૦૦	૧૦	૨॥	૨૫	૧૦૦૦	૨॥	૨૫૦૦

૧×	૪=	૪	૪×	૦।=	૧	૧૧×	૪=	૪૪	૪૪×	૦।=	૧૧
૨	૪	૮	૮	૦।	૨	૧૨	૪	૪૮	૪૮	૦।	૧૨
૩	૪	૧૨	૧૨	૦।	૩	૧૩	૪	૫૨	૫૨	૦।	૧૩
૪	૪	૧૬	૧૬	૦।	૪	૧૪	૪	૫૬	૫૬	૦।	૧૪
૫	૪	૨૦	૨૦	૦।	૫	૧૫	૪	૬૦	૬૦	૦।	૧૫
૬	૪	૨૪	૨૪	૦।	૬	૧૬	૪	૬૪	૬૪	૦।	૧૬
૭	૪	૨૮	૨૮	૦।	૭	૧૭	૪	૬૮	૬૮	૦।	૧૭
૮	૪	૩૨	૩૨	૦।	૮	૧૮	૪	૭૨	૭૨	૦।	૧૮
૯	૪	૩૬	૩૬	૦।	૯	૧૯	૪	૭૬	૭૬	૦।	૧૯
૧૦	૪	૪૦	૪૦	૦।	૧૦	૨૦	૪	૮૦	૮૦	૦।	૨૦

૨૧×	૪=	૮૪	૮૪×	૦।=	૨૧	૩× ૮=૨૪	૬×૧૦ =૬૦
૨૨	૪	૮૮	૮૮	૦।	૨૨	૪× ૬=૨૪	૧૦×૬ =૬૦
૨૩	૪	૯૨	૯૨	૦।	૨૩	૬× ૪=૨૪	૧૨×૫ =૬૦
૨૪	૪	૯૬	૯૬	૦।	૨૪	૮× ૩=૨૪	૧૫×૪ =૬૦
૨૫	૪	૧૦૦	૧૦૦	૦।	૨૫	૧૨× ૨=૨૪	૨૦×૩ =૬૦
						૨૪× ૧=૨૪	૩૦×૨ =૬૦
						૩૨×૦॥।=૨૪	૪૦×૧॥ =૬૦
						૪૮×૦॥ =૨૪	૪૮×૧। =૬૦
						૯૬×૦। =૨૪	૨૪×૨॥ =૬૦
						૧૬×૧॥ =૨૪	૮૦×૦॥।=૬૦

સૂચના-પલાખાનો મહાવરો પાકો કરાવવા તેમજ કોઠાનો અરસપરસ સંબંધ જણાવવા ૨૪ કેટની રીતે થાય ? તેવા પ્રશ્નો પૂછવા જેમકે

પાયા.

૧×૦।	=	૦।	૧૧×૦।	=	૨।।।	૨૧×૦।	=	૫।	૩૧×૦।	=	૭।।।
૨	૦।	૦।।	૧૨	૦।	૩	૨૨	૦।	૫।।	૩૨	૦।	૮
૩	૦।	૦।।।	૧૩	૦।	૩।	૨૩	૦।	૫।।।	૩૩	૦।	૮।
૪	૦।	૧	૧૪	૦।	૩।।	૨૪	૦।	૬	૩૪	૦।	૮।।
૫	૦।	૧।	૧૫	૦।	૩।।।	૨૫	૦।	૬।	૩૫	૦।	૮।।।
૬	૦।	૧।।	૧૬	૦।	૪	૨૬	૦।	૬।।	૩૬	૦।	૯
૭	૦।	૧।।।	૧૭	૦।	૪।	૨૭	૦।	૬।।।	૩૭	૦।	૯।
૮	૦।	૨	૧૮	૦।	૪।।	૨૮	૦।	૭	૩૮	૦।	૯।।
૯	૦।	૨।	૧૯	૦।	૪।।।	૨૯	૦।	૭।	૩૯	૦।	૯।।।
૧૦	૦।	૨।।	૨૦	૦।	૫	૩૦	૦।	૭।।	૪૦	૦।	૧૦

૪૧×૦।	=	૧૦।	૫૧×૦।	=	૧૨।।।	૬૧×૦।	=	૧૫।	૭૧×૦।	=	૧૭।।।
૪૨	૦।	૧૦।।	૫૨	૦।	૧૩	૬૨	૦।	૧૫।।	૭૨	૦।	૧૮
૪૩	૦।	૧૦।।।	૫૩	૦।	૧૩।	૬૩	૦।	૧૫।।।	૭૩	૦।	૧૮।
૪૪	૦।	૧૧	૫૪	૦।	૧૩।।	૬૪	૦।	૧૬	૭૪	૦।	૧૮।।
૪૫	૦।	૧૧।	૫૫	૦।	૧૩।।।	૬૫	૦।	૧૬।	૭૫	૦।	૧૮।।।
૪૬	૦।	૧૧।।	૫૬	૦।	૧૪	૬૬	૦।	૧૬।।	૭૬	૦।	૧૯
૪૭	૦।	૧૧।।।	૫૭	૦।	૧૪।	૬૭	૦।	૧૬।।।	૭૭	૦।	૧૯।
૪૮	૦।	૧૨	૫૮	૦।	૧૪।।	૬૮	૦।	૧૭	૭૮	૦।	૧૯।।
૪૯	૦।	૧૨।	૫૯	૦।	૧૪।।।	૬૯	૦।	૧૭।	૭૯	૦।	૧૯।।।
૫૦	૦।	૧૨।।	૬૦	૦।	૧૫	૭૦	૦।	૧૭।।	૮૦	૦।	૨૦

૮૧×૦।	=	૨૦।	૯૧×૦।	=	૨૨।।।	૧૦૦×૦।	=	૨૫
૮૨	૦।	૨૦।।	૯૨	૦।	૨૩	૨૦૦	૦।	૫૦
૮૩	૦।	૨૦।।।	૯૩	૦।	૨૩।	૩૦૦	૦।	૭૫
૮૪	૦।	૨૧	૯૪	૦।	૨૩।।	૪૦૦	૦।	૧૦૦
૮૫	૦।	૨૧।	૯૫	૦।	૨૩।।।	૫૦૦	૦।	૧૨૫
૮૬	૦।	૨૧।।	૯૬	૦।	૨૪	૬૦૦	૦।	૧૫૦
૮૭	૦।	૨૧।।।	૯૭	૦।	૨૪।	૭૦૦	૦।	૧૭૫
૮૮	૦।	૨૨	૯૮	૦।	૨૪।।	૮૦૦	૦।	૨૦૦
૮૯	૦।	૨૨।	૯૯	૦।	૨૪।।।	૯૦૦	૦।	૨૨૫
૯૦	૦।	૨૨।।	૧૦૦	૦।	૨૫	૧૦૦૦	૦।	૨૫૦

બે છોકરાઓને સામસામા બોલવાના અર્ધા તથા પાયા.

૧×૦॥=		૦॥	૨×૦।=		૦॥	૧૧×૦॥=		૫॥	૨૨×૦।=		૫॥
૨	૦॥	૧	૪	૦।	૧	૧૨	૦॥	૬	૨૪	૦।	૬
૩	૦॥	૧॥	૬	૦।	૧॥	૧૩	૦॥	૬॥	૨૬	૦।	૬॥
૪	૦॥	૨	૮	૦।	૨	૧૪	૦॥	૭	૨૮	૦।	૭
૫	૦॥	૨॥	૧૦	૦।	૨॥	૧૫	૦॥	૭॥	૩૦	૦।	૭॥
૬	૦॥	૩	૧૨	૦।	૩	૧૬	૦॥	૮	૩૨	૦।	૮
૭	૦॥	૩॥	૧૪	૦।	૩॥	૧૭	૦॥	૮॥	૩૪	૦।	૮॥
૮	૦॥	૪	૧૬	૦।	૪	૧૮	૦॥	૯	૩૬	૦।	૯
૯	૦॥	૪॥	૧૮	૦।	૪॥	૧૯	૦॥	૯॥	૩૮	૦।	૯॥
૧૦	૦॥	૫	૨૦	૦।	૫	૨૦	૦॥	૧૦	૪૦	૦।	૧૦
૨૧×૦॥=		૧૦॥	૪૨×૦।=		૧૦॥	૩૧×૦॥=		૧૫॥	૬૨=૦।=		૧૫॥
૨૨	૦॥	૧૧	૪૪	૦।	૧૧	૩૨	૦॥	૧૬	૬૪	૦।	૧૬
૨૩	૦॥	૧૧॥	૪૬	૦।	૧૧॥	૩૩	૦॥	૧૬॥	૬૬	૦।	૧૬॥
૨૪	૦॥	૧૨	૪૮	૦।	૧૨	૩૪	૦॥	૧૭	૬૮	૦।	૧૭
૨૫	૦॥	૧૨॥	૫૦	૦।	૧૨॥	૩૫	૦॥	૧૭॥	૭૦	૦।	૧૭॥
૨૬	૦॥	૧૩	૫૨	૦।	૧૩	૩૬	૦॥	૧૮	૭૨	૦।	૧૮
૨૭	૦॥	૧૩॥	૫૪	૦।	૧૩॥	૩૭	૦॥	૧૮॥	૭૪	૦।	૧૮॥
૨૮	૦॥	૧૪	૫૬	૦।	૧૪	૩૮	૦॥	૧૯	૭૬	૦।	૧૯
૨૯	૦॥	૧૪॥	૫૮	૦।	૧૪॥	૩૯	૦॥	૧૯॥	૭૮	૦।	૧૯॥
૩૦	૦॥	૧૫	૬૦	૦।	૧૫	૪૦	૦॥		૮૦	૦।	૨૦
૪૧×૦॥=		૨૦॥	૮૨×૦।=		૨૦॥	૧૦૦×૦॥=		૫૦	૨૦૦	૦।	૫૦
૪૨	૦॥	૨૧	૮૪	૦।	૨૧	૨૦૦	૦॥	૧૦૦	૪૦૦	૦।	૧૦૦
૪૩	૦॥	૨૧॥	૮૬	૦।	૨૧॥	૩૦૦	૦॥	૧૫૦	૬૦૦	૦।	૧૫૦
૪૪	૦॥	૨૨	૮૮	૦।	૨૨	૪૦૦	૦॥	૨૦૦	૮૦૦	૦।	૨૦૦
૪૫	૦॥	૨૨॥	૯૦	૦।	૨૨॥	૫૦૦	૦॥	૨૫૦	૧૦૦૦	૦।	૨૫૦
૪૬	૦॥	૨૩	૯૨	૦।	૨૩						
૪૭	૦॥	૨૩॥	૯૪	૦।	૨૩॥						
૪૮	૦॥	૨૪	૯૬	૦।	૨૪						
૪૯	૦॥	૨૪॥	૯૮	૦।	૨૪॥						
૫૦	૦॥	૨૫	૧૦૦	૦।	૨૫						

આ મુજબ બોલાવવાથી છોકરાને આંક બોલવામા રસ પડશે, એટલુંજ નહિ પણ તેમને આંકનો સંબંધ પણ બરાબર સમજાશે.

*ચલણી નાણાંની ધાત.

૧।।	પાઇ	=	૧ અધેલો
૨	અધેલા	=	૧ પૈસો
૨	પૈસા	=	૧ ઢબુ
૨	ઢબુ	=	૧ આનો
૮	અધેલા	=	૧ આનો
૨	આના	=	૧ બે આની
૪	આના	=	૧ પાવલી.
૮	આના	=	૧ અડધો
૧૬	આના	=	૧ રૂપીઓ.

૧	આનાની	=	૧૨ પાઇ
૦।।।	આનાની	=	૯ પાઇ
૦।।	આનાની	=	૬ પાઇ
૦।	આનાની	=	૩ પાઇ

૪	આનાનો	=	રૂ ૦।
૮	આનાનો	=	રૂ ૦।।
૧૨	આનાનો	=	રૂ ૦।।।
૧૬	આનાનો	=	રૂ ૧

૧	રૂપીઆના	=	૧૬ આના
૦।।।	રૂપીઆના	=	૧૨ આના
૦।।	રૂપીઆના	=	૮ આના
૦।	રૂપીઆના	=	૪ આના

૧	રૂપીઆના	=	૬૪ પૈસા
૦।।।	રૂપીઆના	=	૪૮ પૈસા
૦।।	રૂપીઆના	=	૩૨ પૈસા
૦।	રૂપીઆના	=	૧૬ પૈસા
૦)=	રૂપીઆના	=	૮ પૈસા
૦)-	રૂપીઆના	=	૪ પૈસા

૧	પૈસાનો	=	રૂ ૦)૦।
૨	પૈસાનો	=	રૂ ૦)૦।।
૩	પૈસાનો	=	રૂ ૦)૦।।।
૪	પૈસાનો	=	રૂ ૦)-
૫	પૈસાનો	=	રૂ. ૦)-।
૬	પૈસાનો	=	રૂ ૦)-।।
૭	પૈસાનો	=	રૂ ૦)-।।।
૮	પૈસાના	=	રૂ ૦)=
૧૨	પૈસાના	=	રૂ ૦)≡
૧૬	પૈસાના	=	રૂ ૦।
૨૦	પૈસાના	=	રૂ ૦।-
૨૪	પૈસાના	=	રૂ ૦।=

* આ ધાત શીખવતી વખતે વર્ગમાંના એક છોકરાને નાણાવટી બનાવી બીજા છોકરાઓ સાથે નાણાની આપ લે કરાવવી

૨૮ પૈસાના=રૂ. ૦ા≈
૩૨ પૈસાના=રૂ. ૦ાા
૪૮ પૈસાના=રૂ ૦ાાા
૬૪ પૈસાના=રૂ. ૧

---

૧૬ આનાનો= ૧ રૂપીઓ
૩૨ આનાના= ૨ રૂપીઆ
૪૮ આનાના= ૩ રૂપીઆ
૬૪ આનાના= ૪ રૂપીઆ
૮૦ આનાના= ૫ રૂપીઆ
૯૬ આનાના= ૬ રૂપીઆ
૧૧૨ આનાના= ૭ રૂપીઆ
૧૨૮ આનાના= ૮ રૂપીઆ
૧૪૪ આનાના= ૯ રૂપીઆ
૧૬૦ આનાના=૧૦ રૂપીઆ

૧૬×૧ના આક ઉપરથી આ ધાત શીખવવી.

એકાથી દાનનો ઉપ યોગ.

૧) નવુનો કોઠો બોલો
૨) આઠુનો કોઠા અવળો બોલી જાઓ
૩) ૯ વાર ૭ લખોટા લઇએ તો કેટલા થાય?
૪) ૮×૫, ૭×૭, ૩×૯, ૯×૩, ૮×૫, ૭×૬, ૬×૭ કેટલા?
૫) ૧૧૭, ૧૩૯, ૧૦૭, ૬૩, ૧૩૬, ૧૫૪, ૭૯ અને ૧૭૯ મા શતક, દશક, અને એકમ કેટલા?
૬) ૨૪ રૂપીઆમાથી ત્રણ ત્રણ, ચાર ચાર, છ છ અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલા ટોપી આવે?
૭) એક શતક ને એક એકમ, બેદશક ને નવ એકમ, એક શતક, સાત દશક ને ત્રણ એકમના એકમ કેટલા?
૮) ૧૭૩, ૩૭, ૪૯, ૧૪૯, ૭૯, ૮૯, ૯૫, ૧૦૫ અને ૧૯૫મા દશક કેટલા તે કહો.
૯) ૬૩મા સાત કેટલીવાર અને ૯ કેટલીવાર?
૧૦) ૩૨ રૂપીઆમાથી ચાર ચાર રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપીઓ આવે? અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી આવે?

૧૧) એક માણુસ રોજના ૮ ગાઉ ચાલે તો ૭ દિવસમાં કેટલા ગાઉ ચાલે? ૪૦ ગાઉ જવાને કેટલા દિવસ લાગે?

૧૨) હુ દરરોજ ત્રણ લીટી લખુ તો ૨૪ લીટી લખવાને કેટલા દિવસ લાગશે? ૬ દિવસમા કેટલી લીટી લખીશ?

૧૩) ૪૫+૫, ૫૬+૮, ૪૯+૭, ૬૩+૯, ૪૨+૬ કેટલા?

૧૪) ૬૦−૧૦, ૪૮−૮, ૪૨−૭ ૫૪−૯, ૩૫−૫ કેટલા?

૧૫) ૭૨+૯, ૬૩+૫, ૪૫+૫, ૫૪+૬, ૩૫+૭ કેટલા?

૧૬) ૭૨−૮, ૬૩−૭, ૪૫−૫, ૫૪−૬, ૩૫−૭ કેટલા?

૧૭) નવુ, સાતુ, છક અને ચોકના કોઠાના જવાબ બોલો.

૧૮) ૯૦ માથી ૯ જાય તો ૮૧, ૮૧ માથી ૯ જાય તો ૭૨ એમ શૂન્ય રહે ત્યાથી સુધી બોલો.

૧૯) ૬ માણુસના પગ વધારે કે ૪ ગાયના?

૨૦) ૧ પેનશીલના ૨ પૈસા તો ૯ પેનશીલનુ શું?

૨૧) ૨૭ પૈસામાંથી ૩ પૈસાવાળી કેટલી ચોપડી આવે?

૨૨) ૧૮મા ૨, ૩૬માં ૯, ૨૭માં ૩, ૨૪માં ૬ કેટલાવાર છે?

૨૩) ત્રણ આકડાની નાનામા નાની સંખ્યા કહો.

પરચુરણ પ્રશ્નો.

૧) ૭ અઠવાડીઆના દિવસ કેટલા?

૨) ૧૦૦ કોડીમાંથી ત્રણ ત્રણ કોડી લેતા જાઓ અને બાકી કેટલી રહે તે કહેતા જાઓ.

૩) બે આંકડાની મોટામા મોટી સખ્યાગાથી બે આંકડાની નાનામા નાની સખ્યા બાદ કરો.

૪) ૫૦મા ૨,૩,૪,૫,૬,૭,૮ અને ૯ ઉમેરીએ તો અનુક્રમે કેટલા થાય?

૫) ૪૯માથી ૧,૨,૩,૪,૫,૬,૭,૮ અને ૯ બાદ કરીએ તો અનુક્રમે કેટલા રહે ?

૬) ૭૦ માંથી સાત સાત લેતા જાઓ અને બાકી શું રહે તે કહેતા જાઓ

૭) ૭૨ લીટી લખવાની હતી તેમાં ૬૪ લખી તો બાકી કેટલી રહી?

૮) દરેકને ૯ પૈસા આપું તો ૬૪ પૈસામાથી કેટલાને અપાશે અને બાકી કેટલા પૈસા રહેશે ?

૯) દરેક છોકરો ૫ પૈસા ફી આપે છે ફીના મારી પાસે ૩૫ પૈસા આવ્યા ત્યારે કેટલા છોકરાની ફી આવી હશે?

૧૦) ૫ કેરી ૯ વખત લેવાને બદલે ૯ કેરી કેટલી વખત લેવી?

૧૧) ૫૪ ટીકડી હતો તેમાંથી દરેક છોકરાને ૭ ૭ આપતા કંઈ વધી નહિ ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૧૨) ૩+૫+૭+૪+૧ કેટલા ?

૧૩) ૧૫ છોકરામાંથી ૭ છોકરા ફી લાવ્યા છે ત્યારે કેટલા નથી લાવ્યા ?

૧૪) ૨૧ છોકરા હાજર છે ૯ ગેરહાજર છે ત્યારે ક્લાસમા કુલ કેટલા છોકરા હશે ?

૧૫) મારી પાસે ૧૫ પેનો છે બીજી કેટલી મળે તો ૨૪ પેન થાય?

૧૬) એક ઘરમા ૫ મરદ ૩ બાઈડીઓ, બે છોકરીઓ, અને ૭ છોકરા છે ત્યારે તે ઘરમાં કેટલા માણસો હશે ?

૧૭) એક શેરીમાં ૯૯ માણસ રહેતા હતા તેમાથી ૨૫ માણસો બહાર ગામ ગયા ત્યારે શેરીમા કેટલા માણસો બાકી રહ્યા હશે ?

૧૮) ૭૫ કેરી હતી તેમાથી ૮ બગડી ગઇ તો સારી કેટલી રહી?

૧૯) ૭ માણસના હાથ કેટલા ? પગ કેટલા ? આખ કેટલી ?

૨૦) ૪ ભેસના આચળ કેટલાં ? શીગડા કેટલાં ?

૨૧) ૧ પૈસાના ૪ શેર વેગણુ મળે તો ૯ પૈસાના કેટલા આવે?

૨૨) ૪ કેરીનુ વજન ૧ શેર થાય છે ત્યારે ૩૨ કેરીનું વજન કેટલું થશે ?

૨૩) એક છોકરાને ૫ પતાસાં આપીએ તો ૫૦ પતાસાં કેટલા છોકરાને આપી શકાશે ?

૨૪) ૭ પાટલી છે છોકરા ૩૫ છે તો એક પાટલી પર કેટલા છોકરા બેસાડવા ?

૨૫) એક બ્રાહ્મણુ ૩ લાડુ ખાય છે મારી પાસે ૨૪ લાડુ છે કેટલા બ્રાહ્મણ જમાડાશે ?

૨૬) એક ભિખારીને ૬ પાઇ આપું તો ૯ ભિખારીને આપવાને કેટલી પાઇઓ જોઇએ ?

૨૭) મારી પાસે ૧૩ કેરી છે મારા ભાઇ પાસે ૯ છે હું કેટલી કેરી મારા ભાઇને આપું તો બને પાસે સરખી થાય?

૨૮) એક ટોપલામાં ૨૪ કેરી છે બીજામાં ૩૨ છે ત્યારે બીજા ટોપલામા કેટલી વધારે છે ?

૨૯) પાકીટમા ૭ ચોપડીમાંઓ છે તેમાથી ૩ ચોપડી કાઢી ને પાંચ ચોપડી નાખી તો પાકીટમા કેટલી ચોપડીઓ થઇ?

૩૦) મારી પાસે ૨૭ કોડી છે મગન પાસે ૩૨ છે તો મગન કને મારા કરતાં કેટલી વધારે હશે ?

૩૧) એક શેઠને ત્યાં ૯ નોકરો છે દરેક ચાકરને ૬ રૂપીઆ ઈનામ આપે તો શેઠને કેટલા રૂપીઆ ખર્ચ થાય ?

૩૨) લખોટાયત્રની એક હારમા ૯ લખોટા છે તો એવી ૮ હારના મળીને કેટલા લખોટા થાય ?

૩૩) ૮૨ માંથી ૭ બાદ કરીએ અને જે આવે તેમા ૫ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૪) ૬૨માથી ૭ બાદ કરો ને બાકી રહે તેમા ૯ ઉમેરો

૩૫) મહોલ્લામા ૭૫ માણસ રહે છે તેમા ૨૫ ભાયડા અને ૨૧ બાયડીઓ છે તો છોકરા કેટલા હશે ?

૩૬) મારી પાસે ૩૫ બોર છે તે અમે પાચ ભાઇઓ સરખા વહેચી લઇએ તો દરેકને કેટલા આવે ?

૩૭) એક બકરીના ૪ રૂપીઆ બેસે તો ૩૭ રૂપીઆમાથી કેટલી બકરી આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે.

૩૮) ૭૫ રૂપીઆ ધર્માદા કર્યા તોપણુ મારી પાસે ૨૪ રૂપીઆ હ્યા ત્યારે પ્રથમ કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૯) ૪૫ કોડીમા કેટલી કોડી ઉમેરૂ તો ૫૪ થાય ?

૪૦) આઠુ, પાચુ, નવુ અને દાન અવળા લખી લાવો

૪૧) મારી પાસે કોડી અને ચિચોડા મળી ૬૩ છે કોડી ૫૬ છે તો ચિચોડા કેટલા હશે ?

૪૨) ૭૨મા ૮ કેટલી વાર છે ? નવ કેટલી વાર છે ?

૪૩) કેટલા પચા ૪૦ ? કેટલા ચોક ૪૦ ? કેટલા અઠા ૪૦ ? કેટલા દાન ૪૦ ?

૪૪) એકાથી દાન સુધીમા કયા કયા આંકમા ૪૦ આવે ?

૪૫) ૭૨મા ૮ કેટલીવાર છે ? ૯ કેટલાવાર લઉ તો ૭૨ થાય?

૪૬) ૩ વાર ચાર લઉ તો કેટલા થાય ?

૪૭) ૧૨ કોડીમાંથી બબ્બેની, ત્રણ ત્રણ, ચાર ચારની અને ૭ ૭ની કેટલી ઢગલીઓ થશે ?

૪૮) ૪૨માથી ૬ જાય તો કેટલા રહે ? ૪૨માથી ૩૬ જાય તો કેટલા રહે? પાચુના કોઠાના જવાબ લખી લાવો

૪૯) ૫ ને ૫ દશ, દશ ને પાચ પદર એમ પચાસ સુધી પાચ પાચ ઉમેરો.

૧૧×૧=થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૧ લો.

૧) ૯૬ મા ૬ કેટનીવાર અને ૮ કેટલી વાર?

૨) એક ખુરસીના ત્રણ રૂપીઆ પડે તો ૧૯ ખુરસીનું શું બેસશે?

૩) ૯૧ રૂપીઆમાથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી મળે?

૪) એક કોથળીમા ૧૯) રૂપીઆ છે તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે?

૫) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસા આપીએ તો ૧૩ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસા જોઇએ?

૬) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩ અને ૧૪ ને સાતે ગુણીએ તો શુ આવે?

૭) બારોતેરસો, પાચોતેરસો, આડોતેરસો અને સતરોતેરસો કેમ લખાય?

૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩. ૧૧૭, ૧૧૨ અને ૧૮૦ એ આકમા કેમ બોલાય?

૯) ૯૫ બોરમાથી દરેકને પાચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય?

૧૦ કેટલા ચોક ૫૨? કેટલા પચા ૬૦? કેટના ચોક સાઠ?

૧૧) ૨૦ ત્રણવાર લઇએ તો કેટલા થાય? ૧૬×૧=થી ૧૬×૨૦=સુધીના જવાબ બોલો,

૧૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય? ૧૩૩માંથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે?

૧૩) કયા કયા આંકમાં ૭૨ આવે?

૧૪) ૧૧×૧=થી૨૦×૧૯=સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ બોલો.

૧૫) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૮×૮ કેટલા?

૧૬) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ આઠવાર, ૧૯ નવવાર અને ૧૫ પાંચવાર તે કેટલા ?

૧૭) ૧૯, ૧૫ ૧૭, ૧૩, ૯, ૧૨, ૧૬, ૧૮ અને ૧૪ સાત વખત લઇએ તો કેટલા થાય ?

૧૮) ૧૯×૭, ૧૫×૭, ૧૭×૭, ૧૩×૭ ૯×૭, ૧૨×૭, ૧૬×૭, ૧૮×૭, કેટલા ?

૧૯) ૧૪૪મા ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?

૨૦) ૧૪૪ જે જે પલાખામાં આવતા હોય તે કહો

૨૧) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.

૨૨) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨અને ૬૦ થાય ?

૨૩) ૧૮૦માથી કઇ ન વધે ત્યા સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શુ રહે છે તે કહેતા જાઓ.

૨૪) ૭૬+૧૯,૭૨+૧૮,૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩,૮૪+૧૨ કેટલા?

૨૫) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬ ૯૬+૧૨, ૮૪+૧૪, ૮૦+૨૦ કેટલા?

૨૬) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫ કેટલા?

૨૭) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૧૪, ૨૦+૧૪૦ કેટલા ?

૨૮) ૯૫-૧૯,૯૦-૧૮,૧૨૦-૧૫,૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨ કેટલા?

૨૯) ૮૮-૧૧,૧૧૨-૧૬,૧૦૮-૧૨,૯૮-૧૪,૧૦૦-૨૦ કેટલા?

૩૦) ૮ બેઆનાની દોઢ પાઇ કેટલી ?

૩૧) ૬ આનાની પાઇ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?

૩૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દશ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.

૩૩) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?

૩૪) ૧૫૨ બોર વહેંચતાં દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૩૫) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામા ૧૮ ખૂટે છે ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૩૬) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?

૩૭) ૮ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલા જમરૂખ આવશે ?

૩૮) કેટલી બેઆનીઓ હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?

૩૯) ૮ પાઇના ૧૩૬ બોર તો ૧ પાઇના કેટના ?

૪૦) આનાની ૪ લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બે આનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઇ ?

૪૧) પાવલાના ૯ લીબુ મળે તો ૪ રૂપીઆના કેટલા આવશે?

૨૧×૧=થી ૩૦×૧૦=સુધીનો ઉપયોગ

મનોયત્ન ૨ જો

૧) કયા આંકમા ૧૪૪ અને ૫૬ આવે ?

૨)૨૧×૧=થી ૩૦×૧૦=સુધીમા નવની પલાખો બોલો

૩) ૨૮ આનાના સવાકા, ઢબુ અને અધેલા કેટલા ?

૪) ૨૯×૫, ૨૩×૭, ૨૯×૯, ૨૯×૭, ૨૮×૬ કેટલા ?

૫) ૨૨૪, ૧૦૨, ૨૩૨, ૧૧૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૫૨, ૨૦૭, ૨૬૧ એ આંકમા કેવી રીતે બોલાય છે?

૬) છત્રીસાસો, બે બાવેના, બે સાતોતેર, બે ચોત્રીસા લખો.

૭) ૨૩ પાચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ છવાર તે કેટલા ?

૮) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૭, ૨૪ ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે અને આઠે ગુણીએ તો શુ આવે ?

૯) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠાવીસા, અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો

૧૦) કેટલી વખત ૭ લઇએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?

૧૧) ૨૬૧ માથી કઇ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ બાદ કરો અને બાકી શુ વધે તે કહેતા જાઓ

૧૨) ૨૧×૧=થી ૩૦×૧૦=સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૮ની પલાખી બોલો

૧૩) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૫, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૪+૨૯ કેટલા ?

૧૪) ૨૪૦+૩૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૯+૨૦૩, કેટલા ?

૧૫) ૨૦૦–૨૫, ૨૦૭–૨૩, ૧૭૧–૨૫, ૨૨૫–૨૫ કેટલા ?

૧૬) ૧૪૭–૨૧, ૧૮૯–૨૭, ૧૨૫–૨૫, ૧૩૮–૨૩ કેટલા ?

૧૭) ૨૫૨ ગજ માદરપાટમાથી નવ ગજના કેટલા ધોતીઆ થાય?

૧૮) એક કોટની સીવડામણી ૭ રૂપીઆ થાય તો ૨૦૪ રૂપીઆમા કેટલા કોટ સીવાય અને બાકી શુ વધે ?

૧૯) એક ટેબલના ૭ રૂપીઆ બેસેછે તો ૨૬ ટેબલનુ શું બેસશે?

૨૦) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધુ મળીને કેટલુ કપડુ હશે ?

૨૧) કેટલી વખત ૨૯ કેરી લઉં તો ૨૦૩ કેરી થાય ?

૨૨) ૩૦૦મા ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે?

૨૩) એક ગાડામાં ૨૯ મણુ એવા સાત ગાડામા ઘઉ ભરેલા છે તો બધું મળી ઘઉ કેટલા મણુ હશે ?

૨૪) મહીનાનો ખરચ ૨૮ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો થાય?

૨૫) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચુ તો પણુ મારી પાસે

૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૬) મેં એક માણુસને દશ દશ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટ આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણુસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

૨૭) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે તો વર્ગ કેટલા હશે ?

૨૮) દરેક વર્ગમાં ૨૭ છોકરા હોય અને એવા ૯ વર્ગ હોય તો નિશાળમાં છોકરા કેટલા ?

૨૯) એક નિશાળમા ૨૬૧ છોકરા છે અને વર્ગ ૯ છેત્યારે દરેક વર્ગમા કેટલા છોકરા હશે ?

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૩ જો

૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ૭ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા ?

૩) કેટલીવાર અડધો લઇએ તો ૨॥ થાય ?

૪) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?

૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ?

૬) ૩૫ રૂપીઆ છે દરેક ભીખારીને ૦॥ આપું તો કેટલાને અપાય ?

૭) એક કોટનું શીવડામણુ રૂ. ૦॥ થાય તો ૪૨ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ સીવાય ?

૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉં તો ૬૨ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૯) હું દરરોજ ૦॥ લાડુ ખાઉ તો ૩૨ દિવસ માટે કેટલા લાડુ જોઇએ ?

૧૦) ૩૨ સોપારી છે તેના અડધા અડધા કડકા કેટલા થશે?
૧૧) ૩૭ામાં ૨ા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૧૨) ૪૯ રૂપીઆના અડધા કેટલા આવશે?
૧૩) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?
૧૪) ૩૬ ગજ લુગડામાથી અડધા અડધા ગજના કેટલા કટકા થશે?
૧૫) ૧૭×૦ાા, ૨૩×૦ાા, ૪૭×૦ાા, ૫૯×૦ાા, ૬૭×૦ાાકેટલા?
૧૬) અડધાની બેકીની પલાખી બોલી જાઓ
૧૭) અડધાની એકોની પલાખી બોલો
૧૮) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ? (જેમ ૨, ૪, ૬, ઇત્યાદિ)
૧૯) ૨ાા રૂપીઆનુ ઘી, ૧ાા રૂપીઅનુ શાક અને ૧૨ાા રૂપીઆનુ અનાજ લીધુ તો કેટલો ખર્ચ થયો ?
૨૦) ૧૭ાા+૦ાા+૩ાા+૩૪ાા મળીને કેટલા થશે ?
૨૧) દરરોજ ૦ાા રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણુસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
૨૨) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆછે તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે?
૨૩) ૫ાા રૂપીએ મણ સોપારી મળે તો ૩૭ મણનુ શુ આપવુ?

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

અનોયત્ન ૪ થો.

૧) એક ને અડધો મળીને કેટલા થાય ?
૨) અડધો ને એક મળીને કેટલા થાય ?
૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
૪) દોઢ રૂપીઓ હતો તેમા અડધો રૂપીઓ ઉમેર્યો તો કેટલા થયા ?
૫) કેટલા અડધા મળીને દોઢ થાય ?

૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર છે ?

૭) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો કેટલા રહ્યા ?

૮) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય?

૯) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?

૧૦) મારી પાસે ૦॥ રૂપીઓ છે તેમાં શુ ઉમેરૂ તો દોઢ રૂપીઓ થાય ?

૧૧) ૬૯+૧॥, ૪૬॥+૧॥, ૧૦૦॥+૧॥, ૮૯+૧॥ કેટલા ?

૧૨) ૧॥+૮૨॥, ૧॥+૪૫, ૧॥+૬૭॥, ૧॥+૭૨ કેટલા ?

૧૩) ૧૦॥–૧॥, ૬૯–૧॥, ૧૦૨–૧॥ કેટલા ?

૧૪) ૫૭×૧॥, ૬૯×૧॥, ૭૯×૧॥, ૯૫×૧॥ કેટલા ?

૧૫) કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૪૨ થાય ?

૧૬) ચોવીસ આખા ને ચોવીસ અડધા મળીને કેટલા થાય ?

૧૭) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉ તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?

૧૮) ૪૬॥ માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૬૫॥ થાય ?

૧૯) ૨૮॥ મણ દૂધમાથી ૨૭ મણ વપરાયુ બાકી કેટલું રહ્યુ?

૨૦) એક તામડામાં દોઢ મણ દૂધ માય તો ૨૮ તામડામાં કેટલુ માશે ?

૨૧) રૂપીઆનુ ૧॥ શેર ઘી મળે તો ૧૮ રૂ નુ કેટલુ આવે?

૨૨) એક કોટમા ૧॥ ગજ કપડુ વપરાય તો ૪૨ કોટ માટે કેટલા ગજ કપડુ જોઇશે ?

૨૩) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીગ મળે તો ૨૭ શેરનું શું બેસશે ? અને ૨૭ રૂપીઆમાં કેટલી આવશે ?

૨૪) ૪૫ રૂપીઆમાથી દોઢ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે?

૨૫) એક આનાના દોઢ શેર કારેલાં મળે તો ૨ ૩ના કેટલા આવશે ?

૨૬) એક બળદને ૧॥ શેર અડદ જોઇએ તો ૫૯ બળદને માટે કેટલા શેર અડદ જોઇશે ?

૨૭) એક બરણીનું વજન ૧॥ શેર થાય તો ૬૭ બરણીનું કેટલું વજન થશે ?

૨૮) ૩૭ છોકરા વચ્ચે ૫૫॥ રૂપીઆ વહેંચું તો દરેકને શું મળશે ?

૨૯) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૭૦॥ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૦) ૪૮મા દોઢ કેટલીવાર ઉમેરૂ તો ૭૨ થાય ?

૩૧) એક સાધુને ૧॥ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઇશે ?

૩૨) એક શેર એલચીનો રૂપીઓ ૧॥ બેસે તો ૨૯ શેર એલચીનુ શુ બેસે ?

૩૩) મણ ઘીના ૨૩ રૂપીઆ બેસે તો ૧॥ મણનું શુ આપવું?

૩૪) ૧॥ ગજ ફલાલનનો રૂપીઓ ૧ બેસે તો ૪૦॥ ગજ ફલાલનનુ શુ બેસશે ?

૩૫) ૭૯॥ રૂપીઆમા ૫૩ કોટ લીધા તો એક કોટની કિ-મત કેટલી પડી ?

૩૬) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦॥ ? કેટલા દોઢે ૧૩૨?

૩૭) ૪૩॥ ગજના તાકામાથી ૧॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય?

૩૮) ૫૭ ધોતીઆના ૮૫॥ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે એક ધોતીઆનું શું પડયુ ?

૩૯) રોજનો ૧॥ રૂપીઓ વાપરૂં તો ૭૬॥ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૪૦) એક તપેલામાથી દોઢશેરીઓ લોટો ૫૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યુ ?

૪૧) દરેક છોકરાને ૧॥ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાશે ?

૪૨) દોઢાની બબ્બેની પલાખી બોલો.

૪૩) એક માણસ રોજ ૧॥ રૂપીઓ કમાય તો ૧૮ માણસો ૯ દિવસમા શુ કમાશે ?

૪૪) ૧॥ આને શેર ધાણા મળે છે તો ૧॥ રૂપીઆમાં કેટલા આવશે ?

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૫ મો.

૧) બે ને અડધો કેટલા ?

૨) દોઢમા શું ઉમેરીએ તો ૨॥ થાય ?

૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨॥ થાય ?

૪) અઢીમા અડધો કેટલીવાર છે ?

૫) કેટલા પા અઢી ? અઢીમાં પા કેટલીવાર છે ?

૬) ૪૭॥+૨॥, ૬૭॥+૨॥, ૭૫+૨॥, ૧૮૦+૨॥ કેટલા ?

૭) ૨॥+૧૮૫, ૨॥+૭૨॥, ૨॥+૬૫, ૨॥+૧૦૦ કેટલા ?

૮) ૧૯૨॥–૨॥, ૧૦૫–૨॥, ૨૧૦–૨॥ કેટલા ?

૯) ૧૯૦–૧૮૭॥, ૧૬૭॥–૧૬૫, ૧૦૦–૨॥ કેટલા ?

૧૦) ૪૭×૨॥, ૭૯×૨॥, ૮૭×૨॥, ૨૯×૨॥ કેટલા ?

૧૧) એક માણસ ૨॥ રૂપીઆ કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ થાય?

૧૨) એક કોથળીમાં ૨॥ મણ ઘઉં માય તો ૨૪ કોથળીમાં કેટલા ઘઉં માશે ?

૧૩) ૨॥ શેર ઘીનો ૧) રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલુ ઘી આવશે ?

૧૪) રૂ. ૧)નું ૨॥ શેર તો ૩૭॥ શેરનું શું બેસે?

૧૫) એક કોથળીમાં ૨॥ શેર માય તો ૩૬ કોથળીમા કેટલુ માશે?
૧૬) રૂ ૨॥એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનુ શુ બેસે?
૧૭) મણ ઘઉંના રૂ ૨॥ બેસે તો ૪૫ મણનુ શુ બેસે ?
૧૮) એક માણુસને ૨॥ રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણુસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇશે ?
૧૯) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણુસ વચ્ચે ખરચ થયો ત્યારે એક માણુસને ભાગે શુ આવશે ?
૨૦) એક તાવડીનુ વજન ૨॥ મણ થાય છે ત્યારે એવી ૪૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
૨૧) મણ દૂધમાં ૨॥ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા શેર ચોખા જોઇએ ?
૨૨) મણનો રૂ. ૧॥ બેસે તો ૬૮ મણનુ શુ બેસે ?
૨૩) ૨॥ શેરનો ૧) રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમા કેટલા શેર આવશે ?
૨૪) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨॥ રૂપીઆ વહેચીએ તો દરેકને શુ આવશે ?
૨૫) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલા અઢીએ ૧૦૨॥ ?
૨૬) કેટલીવાર અઢા લઇએ તો ૧૦૦ થાય ?
૨૭) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલાવાર છે ?
૨૮) રૂ ૯૭॥ છે રોજ ૨॥ રૂ ખરચ્યુ તો કેટલા દિવસ ચાલે ?
૨૯) એક દિવસનો ખરચ રૂા. ૨॥ થાય તો ૭૭ દિવસમા શુ ખરચ થશે ?
૩૦) ૨॥ આનામા ૧શેર ખાડ મળે તો રૂ ૧॥ મા કેટલી આવશે?
૩૧) ૫૪ ખુરસી લેવી છે એક ખુરસીના રૂ ૨॥ બેસે છે તો કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે ?
૩૨) ૨૭ રૂપીએ તોલો સોનુ મળે તો ૨॥ તોલાનુ શુ ?

૩૩) ૮૨॥ રૂપીઆમા ૨॥ તોલા સોનુ આવ્યુ ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?

૩૪) ૨૭ માણુસ છે અને ૬૭॥ રૂપીઆ છે તો દરેક માણુસને શુ મળશે ?

૩૫) ૧ રૂપીઆમા ૨॥ શેર તેલ આવે તો ૪૯ રૂપીઆનુ કેટલુ તેલ આવશે ?

૩૬) શેર હીગના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો રૂા ૪૫ મા કેટલા શેર હીગ આવશે ?

૩૭) રૂ ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂ. કેટલા માણુસને અપાશે ?

૩૮) એક આનાની ૨॥ શેર પાપડી મળે તો રૂા ૧) ની કેટલી આવશે ?

૩૯) ૨॥ રૂ વાળી ટોપી ૭૨॥ રૂપીઆમાથી કેટની આવશે ?

૪૦) ૨॥ આને શેર સાકર મળે તો ૨॥ રૂા માં કેટલી આવશે ?

૪૧) ૨॥ શેર બદામનો રૂા ૧) પડે તો રૂા. ૦॥ ની કેટલા શેર બદામ મળશે ?

પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૬ ઠો.

૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ચાર ૦।, ૦। લાડુ એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થશે?

૩) ૯ રૂાના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલીના કેટલા રૂા મળે ?

૪) ૧૮ વખત ૦। રૂપીઓ લઉ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડાચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?

૫) ૨૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ?

૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે તેની પાવલી કેટલી અવશે
૭) ૪૯×૦।, ૫૭×૦।, ૪૩×૦।, ૭૬×૦। કેટલા ?
૮) કેટલીવાર પા પા રૂપીઓ લઇએ તો રૂ ૧૯ થાય?
૯) દરેક માણુસને ૦। પેડો આપુ તો ૬૮ માણુસને આપ-
વાને કેટલા પેંડા જોઇએ ?
૧૦) ૧ ને ૦।, ૧। ને ૦।, ૧॥ ને ૦।, ૧॥। ને ૦। કેટલા ?
૧૧) ૧૭+૦।, ૨૩।+૦।, ૨૮॥+૦।, ૩૮॥।+૦। કેટલા ?
૧૨) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯ અને ૯૯માં ૦। ઓછો તે
કેટલા કહેવાય ?
૧૩) ૯૮॥।, ૭૮॥।, ૫૭॥।, ૭૫॥।, ૪૭।, ૩૭॥। શબ્દમા લખો
૧૪) પાયાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો
૧૫) ૧૭।, ૫।, ૨૭।, ૧૪, અને ૩। ને પાયે ભા-
ગીએ તો શુ આવે ?
૧૬) રોજ ૦। કાગળ વાપરીએ તો ૩૫ દિવસમા કેટલા
કાગળ વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે?
૧૭) ૨૩ માણુસ વચ્ચે ૫॥। રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને
શુ મળશે ?
૧૮) પાપાની ચચ્ચારની અને અર્ધાની બબ્બેની પનાખી બોલો.
૧૯) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૬, ૫૭, ૮૯, ૮૩,
૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૧, ૩૧, ૪૧, ૭૧,
પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
૨૦) કેટલી વખત ૦। મણુ લઇએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩,
અને ૨૦ મણુ થાય ?
૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭, ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા
કકડા થાય ? ૦। ગજના કેટલા થાય ?
૨૨) કેટલા ૦। લઉ તો ૧૩, ૧૭, ૧૯, ૨૩, ૨૨, ૧૫
આખા થાય ?

૨૩) ૦ાએ અડધાનો કેટલામો ભાગ અને આખાનો કેટલામો ભાગ ?

૨૪) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ અને ૭૦ ગજમાથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦ા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૨૫) ૬૯, ૭૩, ૭૯, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦, અડધાના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીઓ કેટલી ?

+શેરની ધાત.

શેરની ધાત.

શેરના અચ્છેરા	૨
શેરના પાશેરા	૪
શેરના નવટાંકા	૮
શેરના અધોળા	૧૬
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦
શેરના પૈસાભાર	૭૨

૨	અચ્છેરે	૧ શેર
૪	પાશેરે	૧ શેર
૮	નવટાકે	૧ શેર
૧૬	અધોળે	૧ શેર

૪૦	રૂપીઆભાર	૧ શેર
૭૨	જુના પૈસાભાર	૧ શેર

શેરના રૂપીઆભાર	૪૦
પોણોશેરના રૂપીઆભાર	૩૦
અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦
નવટાકના રૂપીઆભાર	૫
અધોળના રૂપીઆભાર	૨ા

ટીપ.—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

\+ વર્ગમા ત્રાજવા કાટલા હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો.

૪૦	રૂપીઆભાર	૧	શેર
૩૦	રૂપીઆભાર	૦॥।	શેર
૨૦	રૂપીઆભાર	૦॥	શેર
૧૦	રૂપીઆભાર	૦।	શેર
૫	રૂપીઆભાર		નવટાંક
૨॥	રૂપીઆભાર		અધોળ

શેરના	પૈસાભાર	૭૨
પોણોશેરના	પૈસાભાર	૫૪
અચ્છેરના	પૈસાભાર	૩૬
પાશેરના	પૈસાભાર	૧૮
નવટાંકના	પૈસાભાર	૯
અધોળના	પૈસાભાર	૪॥

૭૨	પૈસાભાર	૧	શેર
૫૪	પૈસાભાર	૦॥।	શેર
૩૬	પૈસાભાર	૦॥	શેર
૧૮	પૈસાભાર	૦।	શેર
૯	પૈસાભાર		નવટાંક
૪॥	પૈસાભાર		અધોળ

શેરના	અધોળા	૧૬
પોણોશેરના	અધોળા	૧૨
અચ્છેરના	અધોળા	૮
પાશેરના	અધોળા	૪
નવટાંકના	અધોળા	૨

૨	અધોળે	નવટાંક
૪	અધોળે	પાશેર
૮	અધોળે	અચ્છેર
૧૨	અધોળે	પોણોશેર
૧૬	અધોળે	એક શેર

શેરના	નવટાંકા	૮
પોણોશેરના	નવટાંકા	૬
અચ્છેરના	નવટાંકા	૪
પાશેરના	નવટાંકા	૨

૨	નવટાંકે	પાશેર
૪	નવટાંકે	અચ્છેર
૬	નવટાંકે	પોણોશેર
૮	નવટાંકે	૧ શેર

શેરના	પાશેરા	૪
પોણોશેરના	પાશેરા	૩
અચ્છેરના	પાશેરા	૨

૨	પાશેરે	અચ્છેર
૩	પાશેરે	પોણોશેર
૪	પાશેરે	૧ શેર

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ ૨
મણના દશશેરા ૪
મણની પાચશેરી ૮
મણની અઢીશેરી ૧૬
મણની સવાશેરી ૩૨
મણના શેર ૪૦

---

૨ અધમણીઆ ૧ મણ.
૪ દશશેરા ૧ મણ
૮ પાચશેરી ૧ મણ
૧૬ અઢીશેરી ૧ મણ
૩૨ સવાશેરી ૧ મણ
૪૦ શેર ૧ મણ

મણના શેર ૪૦
પોણોમણના શેર ૩૦
અધમણના શેર ૨૦
પા મણના શેર ૧૦

---

૪૦ શેરે ૧ મણ
૩૦ શેરે ૦॥। મણ
૨૦ શેરે ૦॥ મણ
૧૦ શેરે ૦। મણ

મણની અઢીશેરી ૧૬
૦॥।મણની અઢીશેરી ૧૨
૦॥મણની અઢીશેરી ૮
૦। મણની અઢીશેરી ૪
૫ શેરની અઢીશેરી ૨

---

૨ અઢીશેરીએ ૫ શેર
૪ અઢીશેરીએ ૦। મણ
૮ અઢીશેરીએ ૦॥ મણ
૧૨ અઢીશેરીએ ૦॥। મણ
૧૬ અઢીશેરીએ ૧ મણ

મણની પાંચશેરી ૮
૦॥।મણની પાચશેરી ૬
૦॥ મણની પાચશેરી ૪
૦। મણની પાચશેરી ૨

---

૨ પાંચશેરીએ ૦। મણ
૪ પાચશેરીએ ૦॥ મણ
૬ પાચશેરીએ ૦॥। મણ
૮ પાચશેરીએ ૧ મણ

મણના દશશેરા ૪
૦॥।મણના દશશેરા ૩
૦॥ મણના દશશેરા ૨
૦। મણનો દશશેરો ૧

---

૧ દશશેરે ૦। મણ
૨ દશશેરે ૦॥ મણ
૩ દશશેરે ૦॥। મણ
૪ દશશેરે ૧ મણ

પોણા.

૧×૦॥।=૦॥।	૧૧×૦॥।=૮।	૨૧×૦॥।=૧૫॥।	૩૧×૦॥।=૨૩।
૨ ૦॥। ૧॥	૧૨ ૦॥। ૯	૨૨ ૦॥। ૧૬॥	૩૨ ૦॥। ૨૪
૩ ૦॥। ૨।	૧૩ ૦॥। ૯॥।	૨૩ ૦॥। ૧૭	૩૩ ૦॥। ૨૪॥।
૪ ૦॥। ૩	૧૪ ૦॥। ૧૦॥	૨૪ ૦॥। ૧૮	૩૪ ૦॥। ૨૫॥
૫ ૦॥। ૩॥।	૧૫ ૦॥। ૧૧।	૨૫ ૦॥। ૧૮॥।	૩૫ ૦॥। ૨૬।
૬ ૦॥। ૪॥	૧૬ ૦॥। ૧૨	૨૬ ૦॥। ૧૯॥	૩૬ ૦॥। ૨૭
૭ ૦॥। ૫।	૧૭ ૦॥। ૧૨॥।	૨૭ ૦॥। ૨૦।	૩૭ ૦॥। ૨૭॥।
૮ ૦॥। ૬	૧૮ ૦॥। ૧૩॥	૨૮ ૦॥। ૨૧	૩૮ ૦॥। ૨૮॥
૯ ૦॥। ૬॥।	૧૯ ૦॥। ૧૪।	૨૯ ૦॥। ૨૨॥।	૩૯ ૦॥। ૨૯।
૧૦ ૦॥। ૭॥	૨૦ ૦॥। ૧૫	૩૦ ૦॥। ૨૨॥	૪૦ ૦॥। ૩૦

૪૧×૦॥।=૩૦॥।	૫૧×૦॥।=૩૮।	૬૧×૦॥।=૪૫॥।
૪૨ ૦॥। ૩૧॥	૫૨ ૦॥। ૩૯	૬૨ ૦॥। ૪૬॥
૪૩ ૦॥। ૩૨।	૫૩ ૦॥। ૩૯॥।	૬૩ ૦॥। ૪૭।
૪૪ ૦॥। ૩૩	૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૬૪ ૦॥। ૪૮
૪૫ ૦॥। ૩૩॥।	૫૫ ૦॥। ૪૧।	૬૫ ૦॥। ૪૮॥।
૪૬ ૦॥। ૩૪॥	૫૬ ૦॥। ૪૨	૬૬ ૦॥। ૪૯॥
૪૭ ૦॥। ૩૫।	૫૭ ૦॥। ૪૨॥।	૬૭ ૦॥। ૫૦।
૪૮ ૦॥। ૩૬	૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૬૮ ૦॥। ૫૧
૪૯ ૦॥। ૩૬॥।	૫૯ ૦॥। ૪૪।	૬૯ ૦॥। ૫૧॥।
૫૦ ૦॥। ૩૭॥	૬૦ ૦॥। ૪૫	૭૦ ૦॥। ૫૨॥

૭૧×૦॥।=૫૩।	૮૧×૦॥।=૬૦॥।	૯૧×૦॥।=૬૮।
૭૨ ૦॥। ૫૪	૮૨ ૦॥। ૬૧॥	૯૨ ૦॥। ૬૯
૭૩ ૦॥। ૫૪॥।	૮૩ ૦॥। ૬૨।	૯૩ ૦॥। ૬૯॥।
૭૪ ૦॥। ૫૫॥	૮૪ ૦॥। ૬૩	૯૪ ૦॥। ૭૦॥
૭૫ ૦॥। ૫૬।	૮૫ ૦॥। ૬૩॥।	૯૫ ૦॥। ૭૧।
૭૬ ૦॥। ૫૭	૮૬ ૦॥। ૬૪॥	૯૬ ૦॥। ૭૨
૭૭ ૦॥। ૫૭॥	૮૭ ૦॥। ૬૫।	૯૭ ૦॥। ૭૨॥।
૭૮ ૦॥। ૫૮॥	૮૮ ૦॥। ૬૬	૯૮ ૦॥। ૭૩॥
૭૯ ૦॥। ૫૯।	૮૯ ૦॥। ૬૬॥।	૯૯ ૦॥। ૭૪।
૮૦ ૦॥। ૬૦	૯૦ ૦॥। ૬૭॥	૧૦૦ ૦॥। ૭૫

સવાયા.

૧×૧।=૧।	૧૧×૧।=૧૩॥।	૨૧×૧।=૨૬।	૩૧×૧ =૩૮॥।
૨ ૧। ૨॥	૧૨ ૧। ૧૫	૨૨ ૧। ૨૭॥	૩૨ ૧। ૪૦
૩ ૧। ૩॥।	૧૩ ૧। ૧૬।	૨૩ ૧। ૨૮॥।	૩૩ ૧। ૪૧।
૪ ૧। ૫	૧૪ ૧। ૧૭॥	૨૪ ૧। ૩૦	૩૪ ૧। ૪૨॥
૫ ૧। ૬।	૧૫ ૧। ૧૮॥।	૨૫ ૧। ૩૧।	૩૫ ૧। ૪૩॥।
૬ ૧। ૭॥	૧૬ ૧। ૨૦	૨૬ ૧। ૩૨॥	૩૬ ૧। ૪૫
૭ ૧। ૮॥।	૧૭ ૧। ૨૧।	૨૭ ૧। ૩૩॥।	૩૭ ૧। ૪૬।
૮ ૧। ૧૦	૧૮ ૧। ૨૨॥	૨૮ ૧। ૩૫	૩૮ ૧। ૪૭॥
૯ ૧। ૧૧।	૧૯ ૧। ૨૩॥।	૨૯ ૧। ૩૬।	૩૯ ૧। ૪૮॥।
૧૦ ૧। ૧૨॥	૨૦ ૧। ૨૫	૩૦ ૧। ૩૭॥	૪૦ ૧। ૫૦

૪૧×૧।=૫૧।	૫૧×૧।=૬૩॥।	૬૧×૧।=૭૬।
૪૨ ૧। ૫૨॥	૫૨ ૧। ૬૫	૬૨ ૧। ૭૭॥
૪૩ ૧। ૫૩॥।	૫૩ ૧। ૬૬।	૬૩ ૧। ૭૮॥।
૪૪ ૧। ૫૫	૫૪ ૧। ૬૭॥	૬૪ ૧। ૮૦
૪૫ ૧। ૫૬।	૫૫ ૧। ૬૮॥।	૬૫ ૧। ૮૧।
૪૬ ૧। ૫૭॥	૫૬ ૧। ૭૦	૬૬ ૧। ૮૨॥
૪૭ ૧। ૫૮॥।	૫૭ ૧। ૭૧।	૬૭ ૧। ૮૩॥।
૪૮ ૧। ૬૦	૫૮ ૧। ૭૨॥	૬૮ ૧। ૮૫
૪૯ ૧। ૬૧।	૫૯ ૧। ૭૩॥।	૬૯ ૧। ૮૬।
૫૦ ૧। ૬૨॥	૬૦ ૧। ૭૫	૭૦ ૧। ૮૭॥

૭૧×૧।= ૮૮॥।	૮૧×૧।=૧૦૧।	૯૧×૧ =૧૧૩॥।
૭૨ ૧। ૯૦	૮૨ ૧। ૧૦૨॥	૯૨ ૧। ૧૧૫
૭૩ ૧। ૯૧।	૮૩ ૧। ૧૦૩॥।	૯૩ ૧। ૧૧૬।
૭૪ ૧। ૯૨॥	૮૪ ૧। ૧૦૫	૯૪ ૧। ૧૧૭॥
૭૫ ૧। ૯૩॥।	૮૫ ૧। ૧૦૬।	૯૫ ૧। ૧૧૮॥।
૭૬ ૧। ૯૫	૮૬ ૧। ૧૦૭॥	૯૬ ૧। ૧૨૦
૭૭ ૧। ૯૬।	૮૭ ૧। ૧૦૮॥।	૯૭ ૧। ૧૨૧।
૭૮ ૧। ૯૭॥	૮૮ ૧। ૧૧૦	૯૮ ૧। ૧૨૨॥
૭૯ ૧। ૯૮॥।	૮૯ ૧। ૧૧૧।	૯૯ ૧। ૧૨૩॥।
૮૦ ૧। ૧૦૦	૯૦ ૧। ૧૧૨॥	૧૦૦ ૧। ૧૨૫

૧×૦।।।	=	૦।।।
૨	૦।।।	૧।।
૩	૦।।।	૨।
૪	૦।।।	૩
૫	૦।।।	૩।।।
૬	૦।।।	૪।।
૭	૦।।।	૫।
૮	૦।।।	૬
૯	૦।।।	૬।।।
૧૦	૦।।।	૭।।

૧૦૦×૦।।।	=	૭૫
૨૦૦	૦।।।	૧૫૦
૩૦૦	૦।।।	૨૨૫
૪૦૦	૦।।।	૩૦૦
૫૦૦	૦।।।	૩૭૫
૬૦૦	૦।।।	૪૫૦
૭૦૦	૦।।।	૫૨૫
૮૦૦	૦।।।	૬૦૦
૯૦૦	૦।।।	૬૭૫
૧૦૦૦	૦।।।	૭૫૦

૧×૧।	=	૧।
૨	૧।	૨।।
૩	૧।	૩।।।
૪	૧।	૫
૫	૧।	૬।
૬	૧।	૭।।
૭	૧।	૮।।।
૮	૧।	૧૦
૯	૧।	૧૧।
૧૦	૧।	૧૨।।

૧૦૦×૧।	=	૧૨૫
૨૦૦	૧।	૨૫૦
૩૦૦	૧।	૩૭૫
૪૦૦	૧।	૫૦૦
૫૦૦	૧।	૬૨૫
૬૦૦	૧।	૭૫૦
૭૦૦	૧।	૮૭૫
૮૦૦	૧।	૧૦૦૦
૯૦૦	૧।	૧૧૨૫
૧૦૦૦	૧।	૧૨૫૦

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૭ મો.

૧) એક આનાની ૧૨ પાઈ તો ૪ આનાની કેટલી? પાવલાની કેટલી? અડધાની કેટલી?

૨) ૯, ૬, ૫, ૭ અને ૩ આનાની પાઈ કેટલી? પૈસા કેટલા?

૩) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા?

૪) ૧, ૨, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા?

૫) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા? અડધા કેટલા?

૬) ૮ આનાની પાઇ કેટલી? અડધા રૂપીઆની કેટલી?

૭) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી? બે આની કેટલી? રૂપીઆ કેટલા?

૮) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬, અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા? અડધા કેટલા?

૯) ૨૪, ૩૬ ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬, અને ૬૦ પાઇના આના કેટલા? પૈસા કેટલા?

૧૦) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા? પાવલી કેટલી? બેઆની? આની? ઢબુ? પૈસા? પાઇ કેટલી?

૧૧) એક રૂપીઓ કોની કોની બરાબર છે?

૧૨) ૧૪૮ આનાના રૂપીઆ કેટલા આવે? અડધા કેટલા આવે?

૧૩) બેઆનીના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના?

૧૪) પાચ બે આનીના પૈસા કેટલા?

૧૫) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા? પાવલી કેટલી? બે-આની કેટલી?

૧૬) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા? ઢબુ કેટલા? દોઢ પાઇ કેટલી?

૧૭) ૧૬ ઢબુ, ૫૨ પૈસા, ૭૨ બેઆની, ૧૧૨ આના, ૬૪ પાવલીની કિંમત કહો.

૧૮) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા?

૧૯) પાચ આના ને ત્રણ પૈસા, બેઆના ને બે પૈસા, આઠ આના ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી?

૨૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી અને ૬૪ બેઆનીઓ આપુ તો કેટલા રૂપીઆ મળે?

૨૧) એક રૂપીઆમા બે પૈસા ઓછા છે ત્યારે કેટલા આના હશે?

૨૨) પાચ રૂપીઆની બેઆનીમા એક બેઆની ઓછી છે ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે ?

૨૩) રોજ બેઆની ખરચુ તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૪) રોજ પાવલા ખરચુ તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે?

૨૫) ઢબુની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧ાા રૂપીઆની કેટલી મળે ?

૨૬) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાચ પાઈની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શુ આપવુ ?

૨૭) એક આનાના ૧૭ બોરીઆ મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ લેવા હોય તો શુ આપવું ?

૨૮) આઠ પાનની ૧ પાઇ બેસે તો ૫ પૈસાના કેટલા પાન આવશે ? અને જો ૭૨ પાન લેવા હોય તો શુ આપવું ?

૨૯) ૧૨ શેર કારેલાના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનુ આપવુ ?

૩૦) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો એક આનાના કેટલા આવશે ?

૩૧) બે આનાની ૧૦ કેરી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી આવશે ? અને જો ૪૦ કેરી લેવી હોય તો શુ આપવુ ?

૩૨) ૧ અડધો, ૧ પાવલો, ૧ બેઆની, ૧ આનો છે તેમા કેટલા આના ઉમેરૂ તો રૂપીઓ થાય?

૩૩) પાવલામાથી શુ ખરચુ તો ૯ પૈસા રહે ?

૩૪) ૪ આનામા કેટલા આના ઉમેરૂ તો રૂપીઓ થાય ?

૩૫) તાબાના સિકકા ગણાવો રૂપાના કયા કયા સિકકા થાય છે ?

૩૬) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી, ૩ ઢબુની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શુ રહ્યુ ?

૩૭) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો તેણે મને ૧ અઢધો, ૧ આની ને ૩ પાઈ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?

૩૮) ૭ ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ? ૬૩૫ રૂપીઆ હોય તો કેટલી ગેણી આવે ?

પરચુરણ હિસાબ.

મનોયત્ન ૮ મો

૧) એક અઆનીની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઅનીકેટલી ?

૨) એક બકરી દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?

૩) એક ટોપીનો રૂા ૦ાા પડે તો ૭૯ ટોપીઓન કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?

૪) એક આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગશે ?

૫) દરેક છોકરાને ૦ા, ૦ા રૂપીઓ આપતા ૨૩ાા રૂા માંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?

૬) સાડી સો અને દોઢસો આંકડામાં લખો ?

૭) પોણીસો અને પોણોસો આંકડામાં લખો ?

૮) ૧૫૩ આનામાથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો

૯) દરેક છોકરાને ૦ા શેર દૂધ આપતા ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલુ દૂધ જોઇશે ?

૧૦) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય એ રીતે ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ?

૧૧) એક ખુરસીના ૨ાા રૂા બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાથી કેટલી ખુરસી આવશે ?

૧૨) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા દુ ૪૨ ?

૧૩) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ?

૧૪) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ?

૧૫) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલા કેટલા ?

૧૬) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?

૧૭) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો કેટલા રહે ?

૧૮) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતા દરેકને કેટલી આવશે ?

૧૯) ૫ દરે દાન દોઢસો એમ દોઢસો કયા પલાખામા આવેછે?

૨૦) એક તાળાની કિંમત ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆ માથી કેટલાં તાળા આવશે ?

૨૧) ૨૮ રૂપીઆની ૨૫૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ?

૨૨) એક ટોપીના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો ૯૬ ટોપાના કેટલા બેસે?

૨૩) એક શાલના સાત રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૮ રૂપીઆમાથી કેટલી શાલ આવશે ?

૨૪) ૧૬૫ કેરીમાથી ૧૯ બગડી ગઇ તો કેટલી રહી ?

૨૫) ૧૫૭ રૂપીઆમા ૨૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા થશે ?

૨૬) ૭૫ રૂપીઆ ૫૦ છોકરાને વહેચતા દરેકને શુ મળશે ?

૨૭) એક ઘડિઆળના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે ૭૫ રૂપીઆમાથી કેટલી ઘડિઆળ આવશે ?

૨૮) ૪૨ ગજ લાંબું દોરડુ છે તેમાથી ૧॥, ૧॥ ગજના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૨૯) એક છત્રીના રૂા ૧॥ લેખે ૫૭ છત્રીનુ શુ આપવુ ?

૩૦) એક ટોપીના રૂપીઆ ૨॥ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

૩૧) એક ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ તો ૨૮ ઘડિઆળનુ શું ?

૩૨) ૨૨ રૂપીઆનું ૧ મણુ ઘી મળે તો ૨ાા મણનું શુ ?

૩૩) ૨ાા મણુ ઘીના ૫૫ રૂપીઆ પડે તો ૧ મણનુ શુ ?

૩૪) ૫૫ રૂપીઆમાં ૨ાા મણુ ઘી આવ્યુ તો ૨ાા રૂપીઆમા કેટલુ આવશે ?

૩૫) ૨૯ માણુસ ૧૪૫ મણુ ભાર ઉપાડે તો ૨ માણુસ કેટલો ઉપાડશે ?

૩૬) એક ટિકીટમા ૦ાા મણુ ભાર લઇ જવાય તો ૫૭ ટિકીટમા કેટલો ભાર લઇ જવાય ?

૩૭) એક મજુર ૨ાા મણુ વજન ઉપાડે તો ૫૨ાા મણુ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઇશે ?

૩૮) કેટલા છક ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨ ? કેટલા તરી ૭૨ ?

૩૯) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ?

૪૦) જો દરેક માણુસને ત્રણુ ત્રણુ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆમાથી કેટલા માણુસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બબ્બે, ૭ ૭, આઠ આઠ, બાર બાર, સોળ સોળ, અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપુ તો કેટલા માણુસને અપાય?

૪૧) ૪૮ છોકરામાથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણુ ત્રણુની, ૭ છની, બાર બારની, સોળ સોળની અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?

૪૨) ૯૫ રૂપીઆમાથી પાચ પાચ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?

૪૩) દશ દશ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ, એક ગેણ્ણી ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે ત્યારે બધુ મળી કેટલા રૂપીઆ થયા ?

૪૪) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકીટ આપીને તેને બદલે ૦ાા આનાવાળી કેટલી ટિકીટ લેવી ?

૪૫) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકીટ લીધી ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું. શું મળશે ?

૪૬) ૫ શેરના ૩૫ આના તો ૩ શેરનુ શુ ?

૪૭) ૭ શેરના ૧૦॥ રૂપીઆ તો ૯ શેરનુ શુ ?

૪૮) રૂ. ૧૭॥નુ ૭ શેર તો ૨૯ શેરનું શુ ?

૪૯) ૩૫ શેરના ૧૪ આના તો ૧ આનાનુ કેટલુ ?

૫૦) ૭॥ મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનુ શુ ?

૫૧) ૨૧ આનાનુ ૭ શેર તો રૂ પાનું કેટલુ ?

૫૨) ૮ માણુસ જમાડતા રૂા ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ ૮૦માં કેટલા માણુસ જમશે ?

૫૩) ૧૨ માણુસ રૂ ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણુસ શુ કમાય?

૫૪) ૧૫॥ કલાકમા ૬૨ માઇલ જવાય તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગે ?

૫૫) રૂ. ૩૫૦નુ ૩૫ મણ તો ૧૮ મણનુ શું ?

૫૬) ૨ આનાનુ ૧॥ શેર તો રૂ ૧ નું કેટલુ ?

૫૮) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?

૫૯) ૨૦ કનકવાનો રૂ ૧। તો ૩૫ કનકવાનુ શુ ?

૬૦) ૫ રૂપીએ મણની ૧૫ મણ સાકરને બદલે ૩ રૂપીએ મણની કેટલી રાઈ લેવી ?

૬૧) ૧૩૫ રૂપીઆમાથી ગેણી લેતાં ૪ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી ગેણી લીધી હશે ?

૬૨) ૨૪માં કેટલા ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

૬૩) ૪ પૈસાના બોર લીધા, ૭ પૈસા મારા ભાઇએ આપ્યા ત્યારે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં મારી પાસે કેટલા પૈસા હશે ?

૧×૧॥= ૧॥	૨×૦॥।= ૧॥	૧૧×૧॥=૧૬॥	૨૨×૦॥।=૧૬॥
૨ ૧॥ ૩	૪ ૦॥। ૩	૧૨ ૧॥ ૧૮	૨૪ ૦॥। ૧૮
૩ ૧॥ ૪॥	૬ ૦॥। ૪॥	૧૩ ૧॥ ૧૯॥	૨૬ ૦॥। ૧૯॥
૪ ૧॥ ૬	૮ ૦॥। ૬	૧૪ ૧॥ ૨૧	૨૮ ૦॥। ૨૧
૫ ૧॥ ૭॥	૧૦ ૦॥। ૭॥	૧૫ ૧॥ ૨૨॥	૩૦ ૦॥। ૨૨॥
૬ ૧॥ ૯	૧૨ ૦॥। ૯	૧૬ ૧॥ ૨૪	૩૨ ૦॥। ૨૪
૭ ૧॥ ૧૦॥	૧૪ ૦॥। ૧૦॥	૧૭ ૧॥ ૨૫॥	૩૪ ૦॥। ૨૫॥
૮ ૧॥ ૧૨	૧૬ ૦॥। ૧૨	૧૮ ૧॥ ૨૭	૩૬ ૦॥। ૨૭
૯ ૧॥ ૧૩॥	૧૮ ૦॥। ૧૩॥	૧૯ ૧॥ ૨૮॥	૩૮ ૦॥। ૨૮॥
૧૦ ૧॥ ૧૫	૨૦ ૦॥। ૧૫	૨૦ ૧॥ ૩૦	૪૦ ૦॥। ૩૦

૨૧×૧॥=૩૧॥	૪૨×૦॥।=૩૧॥	૩૧×૧॥=૪૬॥
૨૨ ૧॥ ૩૩	૪૪ ૦॥। ૩૩	૩૨ ૧॥ ૪૮
૨૩ ૧॥ ૩૪॥	૪૬ ૦॥। ૩૪॥	૩૩ ૧॥ ૪૯॥
૨૪ ૧॥ ૩૬	૪૮ ૦॥। ૩૬	૩૪ ૧॥ ૫૧
૨૫ ૧॥ ૩૭॥	૫૦ ૦॥। ૩૭॥	૩૫ ૧॥ ૫૨॥
૨૬ ૧॥ ૩૯	૫૨ ૦॥। ૩૯	૩૬ ૧॥ ૫૪
૨૭ ૧॥ ૪૦॥	૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૩૭ ૧॥ ૫૫॥
૨૮ ૧॥ ૪૨	૫૬ ૦॥। ૪૨	૩૮ ૧॥ ૫૭
૨૯ ૧॥ ૪૩॥	૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૩૯ ૧॥ ૫૮॥
૩૦ ૧॥ ૪૫	૬૦ ૦॥। ૪૫	૪૦ ૧॥ ૬૦

૬૨×૦॥।=૪૬॥	૪૧×૧॥=૬૧॥	૮૨×૦॥।=૬૧॥
૬૪ ૦॥। ૪૮	૪૨ ૧॥ ૬૩	૮૪ ૦॥। ૬૩
૬૬ ૦॥। ૪૯॥	૪૩ ૧॥ ૬૪॥	૮૬ ૦॥। ૬૪॥
૬૮ ૦॥। ૫૧	૪૪ ૧॥ ૬૬	૮૮ ૦॥। ૬૬
૭૦ ૦॥। ૫૨॥	૪૫ ૧॥ ૬૭॥	૯૦ ૦॥। ૬૭॥
૭૨ ૦॥। ૫૪	૪૬ ૧॥ ૬૯	૯૨ ૦॥। ૬૯
૭૪ ૦॥। ૫૫॥	૪૭ ૧॥ ૭૦॥	૯૪ ૦॥। ૭૦॥
૭૬ ૦॥। ૫૭	૪૮ ૧॥ ૭૨	૯૬ ૦॥। ૭૨
૭૮ ૦॥। ૫૮॥	૪૯ ૧॥ ૭૩॥	૯૮ ૦॥। ૭૩॥
૮૦ ૦॥। ૬૦	૫૦ ૧॥ ૭૫	૧૦૦ ૦॥। ૭૫

ટીપ—ગ્રામ્યશાળાએ પોણાની બબ્બેની પલાખી સાથે દોઢાનો સંબંધ જોડવો.

અઢીઆં તથા સવાયાંની બબ્બેની પલાખી.

૧×૨ા = ૨ા	૨×૧ા= ૨ા	૧૧×૨ા=૨૭ા	૨૨×૧ા=૨૭ા
૨ ૨ા ૫	૪ ૧ા ૫	૧૨ ૨ા ૩૦	૨૪ ૧ા ૩૦
૩ ૨ા ૭ા	૬ ૧ા ૭ા	૧૩ ૨ા ૩૨ા	૨૬ ૧ા ૩૨ા
૪ ૨ા ૧૦	૮ ૧ા ૧૦	૧૪ ૨ા ૩૫	૨૮ ૧ા ૩૫
૫ ૨ા ૧૨ા	૧૦ ૧ા ૧૨ા	૧૫ ૨ા ૩૭ા	૩૦ ૧ા ૩૭ા
૬ ૨ા ૧૫	૧૨ ૧ા ૧૫	૧૬ ૨ા ૪૦	૩૨ ૧ા ૪૦
૭ ૨ા ૧૭ા	૧૪ ૧ા ૧૭ા	૧૭ ૨ા ૪૨ા	૩૪ ૧ા ૪૨ા
૮ ૨ા ૨૦	૧૬ ૧ા ૨૦	૧૮ ૨ા ૪૫	૩૬ ૧ા ૪૫
૯ ૨ા ૨૨ા	૧૮ ૧ા ૨૨ા	૧૯ ૨ા ૪૭ા	૩૮ ૧ા ૪૭ા
૧૦ ૨ા ૨૫	૨૦ ૧ા ૨૫	૨૦ ૨ા ૫૦	૪૦ ૧ા ૫૦

૨૧×૨ા=૫૨ા	૪૨×૧ા=૫૨ા	૩૧×૨ા=૭૭ા
૨૨ ૨ા ૫૫	૪૪ ૧ા ૫૫	૩૨ ૨ા ૮૦
૨૩ ૨ા ૫૭ા	૪૬ ૧ા ૫૭ા	૩૩ ૨ા ૮૨ા
૨૪ ૨ા ૬૦	૪૮ ૧ા ૬૦	૩૪ ૨ા ૮૫
૨૫ ૨ા ૬૨ા	૫૦ ૧ા ૬૨ા	૩૫ ૨ા ૮૭ા
૨૬ ૨ા ૬૫	૫૨ ૧ા ૬૫	૩૬ ૨ા ૯૦
૨૭ ૨ા ૬૭ા	૫૪ ૧ા ૬૭ા	૩૭ ૨ા ૯૨ા
૨૮ ૨ા ૭૦	૫૬ ૧ા ૭૦	૩૮ ૨ા ૯૫
૨૯ ૨ા ૭૨ા	૫૮ ૧ા ૭૨ા	૩૯ ૨ા ૯૭ા
૩૦ ૨ા ૭૫	૬૦ ૧ા ૭૫	૪૦ ૨ા ૧૦૦

૬૨×૧ા= ૭૭ા	૪૧×૨ા=૧૦૨ા	૮૨×૧ા=૧૦૨ા
૬૪ ૧ા ૮૦	૪૨ ૨ા ૧૦૫	૮૪ ૧ા ૧૦૫
૬૬ ૧ા ૮૨ા	૪૩ ૨ા ૧૦૭ા	૮૬ ૧ા ૧૦૭ા
૬૮ ૧ા ૮૫	૪૪ ૨ા ૧૧૦	૮૮ ૧ા ૧૧૦
૭૦ ૧ા ૮૭ા	૪૫ ૨ા ૧૧૨ા	૯૦ ૧ા ૧૧૨ા
૭૨ ૧ા ૯૦	૪૬ ૨ા ૧૧૫	૯૨ ૧ા ૧૧૫
૭૪ ૧ા ૯૨ા	૪૭ ૨ા ૧૧૭ા	૯૪ ૧ા ૧૧૭ા
૭૬ ૧ા ૯૫	૪૮ ૨ા ૧૨૦	૯૬ ૧ા ૧૨૦
૭૮ ૧ા ૯૭ા	૪૯ ૨ા ૧૨૨ા	૯૮ ૧ા ૧૨૨ા
૮૦ ૧ા ૧૦૦	૫૦ ૨ા ૧૨૫	૧૦૦ ૧ા ૧૨૫

પોણાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૯ મો.

૧) અડધો ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૨) કેટલા પાવલા મળીને પોણો રૂપીઓ થાય ?

૩) ૦।।। ગજ લુગડું હતુ બીજુ ૦।।। ગજ લીધુ તો કેટલુ થયુ ?

૪) ૧।। શેર દૂધમાથી ૦।।। શેર ઢોળાઇ ગયું તો કેટલું રહ્યુ ?

૫) પોણા કાગળમાથી ૦। કાગળ કેટલા થશે ?

૬) મારી પાસે રૂ ૦।।। છે તેમાં શું ઉમેરૂ તો રૂ ૦।।। થાય ?

૭) ૧૨ અડધા અને ૧૨ પાવલા મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૮) ૨૭મા ૦।।। ઉમેરૂ તો કેટલા થાય ?

૯) ૬૨। મણ ઘઉ હતા બીજા ૦।।। મણ લાવ્યો તો કેટલા થયા ?

૧૦) મારી પાસે રૂા. ૬૧।। હતા તેમાથી રૂ ૦।।। ખોવાઇ ગયો તો કેટલા રહ્યા ?

૧૧) રૂ ૨૪માંથી રૂ ૦।।। ખરચ્યો તો બાકી શુ રહ્યુ ?

૧૨) ૪૫+૦।।।, ૪૭।+૦।।।, ૩૭।।+૦।।।, ૬૯।।।+૦।।। કેટલા ?

૧૩) ૦।।।+૫૫।।, ૬।।।+૬।।।, ૦।।।+૪૮।।। કેટલા ?

૧૪) ૬૫।-૦।।।, ૬૮।-૦।।।, ૪૬।।-૦।।।, ૬૩।।।=૦।।। કેટલા ?

૧૫) કઇ સખ્યામાથો ૦।।। લઇએ તો ૪૫।।।, ૪૮, ૩૮। ને ૭૦।। રહે ?

૧૬) ૧૭×૦।।।, ૨૩×૦।।।, ૪૭×૦।।।, ૯૯×૦।।।, ૬૭×૦।।।, કેટલા ?

૧૭) જેટલા અડધા તેટલીજ પાવલીઓ કેટલી વખત લઇએ તો ૬૯ થાય ?

૧૮) એક તપેલામાં ૦।।। મણ દૂધ માય તો એવા ૮ તપેલામા કેટલુ માય ?

૧૯) એક રૂપીઆનુ ૦।।। ગજ તો રૂ ૨૭ નું કેટલુ ?

૨૦) ૰॥ ગજનું એક પાટલુન થાય તો ૨૮ પાટલુનમાં કેટલા ગજ લુગડુ વપરાય?

૨૧) રૂ ૦॥ નુ એક શેર તો ૨૪ શેરનું શું ?

૨૨) રૂ ૩૩માંથી પોણો રૂપીઓ કેટલા છોકરાને અપાય ?

૨૩) એક આનાનુ ૦॥ શેર તો રૂ ૪)નુ કેટલું?

૨૪) એક છોકરાને રૂ ૦॥ આપીએ તો ૭૨ છોકરાને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ?

૨૫) એક શીશીમાં ૦॥ શેર સાહી માય તો ૬૮ શીશીમાં કેટલી માશે?

૨૬) રૂ ૬૦ છે ને છોકરા ૮૦ છે તો દરેકને શુ મળશે?

૨૭) મહીને ૦॥ મણુ ચોખા જોઇએ તો ૫૭ મહીનામાં કેટલા જોઈએ?

૨૮) રૂ ૩૩ છે તેમા પોણો રૂપીઓ કેટલીવાર ઉમેરૂં તો રૂ ૪૫ થાય ?

૨૯) એક માણુસને ૦॥ શેર અનાજ જોઇએ તો ૬૧ મા- ણુસને કેટલુ જોઇએ ?

૩૦) એક શેર બદામનો રૂ. ૦॥ પડે તો ૨૧ શેરનુ શુ બેસશે?

૩૧) ૦॥ ગજ બનાતનો રૂ ૧ બેસે તો ૨૭॥ ગજનુ શુ બેસશે?

૩૨) ૯૬ કોટની સીવડામણી રૂ ૭૨ બેઠી તો એક કોટની શી ?

૩૩) કેટલાક પોણા હોય તો ૩૯ આખા થાય?

૩૪) ૨૪ આખાના પોણા કેટલા ? ૩૬ પોણાના આખા કેટલા ?

૩૫) પોણા રૂપીઆના પૈસા કેટલા ?

૩૬) ૫૬। ગજ કપડામાંથી ૦॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૩૭) રૂ ૨૭ના ૩૬ પહેરણુ મળે તો એક પહેરણુનુ શુ ?

૩૮) કેટલા પોણે ૬૯ ? કેટલા પોણે ૨૯। ? કેટલા પોણે ૭૨॥?

૩૯) ૫૯ પોણુ ? ૬૯ પોણુ ? ૭૯ પોણુ ? ૪૯ પોણુ કેટલા ?

૪૦) પોણા રૂપીઆમા ૩ પૈસા ઓછા છે તો કેટલા પૈસા હશે ?

૪૧) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો ૩ાાા થાય ?

૪૨) ૫૨ પોણાના આખા કેટલા ? ૬૮ પોણાના આખા કેટલા ?

૪૩) ઘોડાને રોજ ાાા શેર ચંદી જોઇએ તો ૪૮ શેર કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૪૪) કેટલા પોણે ૮, ૧૫, ૨૭, ૪૨, ૭૨, થાય ?

૪૫) ૩૯ પેડામાથી ાાા પેડો કેટલા છોકરાને અપાય ?

૪૬) પોણો હજાર તે કેટલા? પોણોસો લખો પોણીસો લખો.

૪૭) કેટલા પોણા હોય તો પુરેપુરા આખા થાય ?

૪૮) પોણાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો

૪૯) પોણાની બબ્બેની પલાખી લખો

૫૦) એક કડીઓ દરરોજ રૂ ાાા કમાય તો ૮ કડીઆ ૨૯ દિવસમા શુ કમાશે ?

૫૧) રૂ ૩ાાની મણ ખાંડ મળે તો ૨૭ મણનુ શુ ?

૫૨) ાાા આનાનુ શેર કોળુ મળે તો રૂ. ાાાનું કેટલું આવે ?

૫૩) ાાા રૂપીઆના આના કેટલા? બેઆની કેટલી ? પાવલી કેટલી? પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ?

૫૪) પાઇનું ાાા શેર તો પાવલાનું કેટલું ?

૫૫) ૪ શેરના ૩ આના તો ૧ શેરનું શું ?

૫૬) ૪ આનાનુ ૩ શેર તો ૧ આનાનું કેટલું ?

૫૭) ૧૨ આનાનુ ૧૬ શેર તો ૮ શેરનું શુ ?

૫૮) ૨૪ શેરના ૧૮ આના તો ૪૨ શેરનુ શુ ?

૫૯) ૧૮ાાા શેરના ૨૫ આના તો ૭ આનાનુ કેટલું ?

સવાયાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૧૦ મો.

૧) રૂપીઓ ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૨) કેટલા પાવલા મળીને સવા રૂપીઓ થાય ?

૩) સવા રૂપીઆમાં ૦। રૂપીઓ કેટલી વાર છે ?
૪) સવા રૂપીઆમાં શું ઉમેરીએ તો ૨॥ રૂપીઆ થાય ?
૫) સવા કાગળમાથી ૦। કાગળ કેટલા થશે ?
૬) રૂ ૩॥ છે ૫ રૂપીઆ કરવા છે તો કેટલા ખૂટે ?
૭) ૧૫ રૂપીઆ ને ૧૫ પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
૮) ૪૩॥ મા ૧। ઉમેરૂ તો કેટલા થાય ?
૯) મારી પાસે રૂ ૭૮॥ છે તેમાથી ૧। રૂપીઓ ખરચ્યો તો શુ બાકી રહ્યુ ?
૧૦) ૬૮॥ રૂપીઆ છે ને મારા ભાઇ ૧। રૂપીઓ આપે તો મારી પાસે કેટલા થાય ?
૧૧) રૂ ૪૫માથી ૧। રૂપીઓ ધર્માદા કર્યો તો કેટલા રહ્યા?
૧૨) જેટલા રૂપીઆ તેટલાજ પાવલા ૪૩ વખત લઇએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
૧૩) ૩૮॥+૧।, ૬૭॥+૧।, ૫૬।+૧।, ૭૦+૧।, કેટલા ?
૧૪) ૧।+૪૫, ૧।+૪૭॥, ૧।+૩૬।, ૧।+૮૩॥ કેટલા ?
૧૫) ૭૮॥-૧।, ૫૭॥-૧।, ૩૬।-૧।, ૧૦૦-૧। કેટલા ?
૧૬) ૪૦-૩૮॥, ૬૮॥-૬૭॥, ૭૧।-૭૦ કેટલા ?
૧૭) ૮૯×૧।, ૭૭×૧।, ૬૫×૧।, ૭૯×૧। કેટલા ?
૧૮) ૩૭×૧।, ૭૭×૧।, ૯૫×૧।, ૭૦૦×૧। કેટલા ?
૧૯) કેટલા સવા ૪૫ ? કેટલા સવા ૫૬। ? કેટલા સવા ૪૮॥ ?
૨૦) ૧। રૂપીએ શેર તો ૩૯ શેરનું શુ ?
૨૧) એક બંડીમા ૧। ગજ કપડુ જાય તો ૪૫ ગજમાથી કેટલી બંડી થશે ?
૨૨) રૂ ૧)નુ ૧। શેર ઘી મળે તો ૪૩ રૂપીઆનુ કેટલુ આવે?
૨૩) ૮૫ રૂપીઆમા સવા રૂપીઓ કેટલી વાર છે?
૨૪) એક આનાનુ ૧। શેર કોળુ મળે તોરૂ ૩)નું કેટલુ આવશે?

૨૫) એક કડીઓ રોજ ૧। રૂપીઓ કમાય તો ૭૯ દિવસમાં શું કમાશે?

૨૬) ૭૨ તપેલી લેવી છે એક તપેલીનું વજન ૧। શેર થાય છે તો બધી તપેલીનુ વજન કેટલા શેર થશે?

૨૭) ૮૦ સાધુ વચ્ચે ૧૦૦ રૂપીઆ વહેંચ્યુ તો દરેકને શું મળે?

૨૮) રોજ ૧। શેર લોટ વપરાય તો ૩૦ દિવસમા કેટલો લોટ વપરાશે ?

૨૯) હું ૪૧ માણુસ પાસે સવા રૂપીઓ માગુ છું તો મારૂં કુલ લેણુ કેટલુ હશે?

૩૦) એક છોકરો ૧। શેર દૂધ પીએ તો ૬૭ છોકરા કેટલુ દૂધ પીશે?

૩૧) એક શેર ધાણાનો ૧। આનો બેસે તો ૭૭ શેર ધાણાનુ શુ આપવુ પડશે?

૩૨) ૪૩ રૂપીએ મણ બદામ મળે તો ૧। મણનુ શુ બેસશે?

૩૩) ૧। શેર વેગણનો એક આનો તો ૫૮॥। શેર વેગણનું શુ?

૩૪) એક કોટની શીવડામણી ૧। રૂપીઆ લેખે દરજીને મે ૪૩॥। રૂપીઆ આપ્યા ત્યારે કેટલાક કોટ શીવડાવ્યા હશે?

૩૫) ૯૦ રૂપીઆમાથી સવા રૂપીઆની કેટલી ઢગલીઓ થશે?

૩૬) એક તાકામા ૪૭॥ ગજ કપડુ છે તેમાથી સવા સવા ગજના કેટલા પહેરણ થશે?

૩૭) ૫૫ રૂપીઆમા ૪૪ ટોપી લીધી તો એકની કેટલી કિંમત પડી હશે?

૩૮) કેટલી વાર સવા લઇએ તો ૮૮॥।, ૭૩॥।, ૪૬।, ૧૦૭॥, ૮૭૫ થાય?

૩૯) એક હજામતનો ૧। આનો આપવો પડે છે મેં હજામને રૂ ૫ આપ્યા ત્યારે કેટલી હજામત કરાવી હશે?

૪૦) ૪૨॥ રૂપીઆમાંથી સવા રૂપીઆવાળી કેટલી છત્રીઓ આવશે?

૪૧) સવાયાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.

૪૨) સવાયાની બબ્બેની પલાખી લખો.

૪૩) ૪૪ વાર ૧। રૂપીઓ લેવાને બદલે ૨॥ રૂપીઆ કેટલી વાર લઇએ તો ચાલે ?

૪૪) ૯૯×૧।=થી ૭૯×૧। સુધી ઉલટા બોલો.

૪૫) કેટલા સવા હોય તો પુરેપુરા આખા થાય ?

૪૬) ૧૨ સુથારને રોજના ૧। રૂપીઆ લેખે ૮ દિવસના કેટલા રૂપીઆ મળશે ?

૪૭) મણુ સાકરના ૩ પા એસે તો ૨૯ મણનું શુ ?

૪૮) ૧। આને શેર હળદર મળે તો ૧। રૂપીઆની કેટલી આવશે

૪૯) ૧। રૂપીઆના આના કેટલા ? બેઆની કેટલી ? પાવલી કેટલી ? પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ?

૫૦) ૮ પૈસાનુ ૧૦ શેર તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?

૫૧) ૧૦ શેરના ૮ પૈસા તો ૧। શેરનુ શુ ?

૫૨) એક પાઇનુ ૧। શેર તો ૩ આનાનુ કેટલું ?

૫૩) ૩૪ પૈસાનૂ ૪૨॥ શેર તો ૭ પૈસાનુ કેટલુ ?

૫૪) ૭ શેરના ૮॥। પૈસા તો ૧૫ પૈસાનુ કેટલુ ?

૫૫) ૫૮॥। શેરના ૪૭ પૈસા તો ૨॥ શેરનું શુ ?

૫૬) ૧। રૂપીઆના ૮૦ પૈસા તો રૂપીઆના કેટલા ?

૫૭) ૧૫ શેરના ૧૨ આના તો ૨૦ શેરનુ શુ ?

૫૮) ૧૮॥। આનાનુ ૧૫ શેર તો ૧૫ આનાનુ કેટલુ ?

૫૯) ૨૪ છત્રીના ૩૦ રૂપીઆ તો ૪૨ છત્રીનુ શું ?

૬૦) ૩॥। રૂપીઆની ૩ મણુ કેરી મળે તો ૫ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?

૬૧) પૈસાનું ૧। શેર તો ૧ રૂપીઆનું કેટલુ ?

તયાર છે "મુખગણિત શિક્ષક" તયાર

પ્રાથમિક શાળાના

પહેલા ધોરણનો રૂ ૦-૧-૦, બીજા ધોરણનો રૂ ૦-૧-
ત્રીજા ધોરણનો રૂ ૦-૧-૬, ચોથા ધોરણનો રૂ ૦-૨-૦

ગ્રામ્ય શાળાના

પહેલા બીજા ધોરણનો રૂ ૦-૨-૬ ત્રીજા ધોરણનો રૂ ૦-૨
નમુનાની દરેક નકલ એકેક આનાની ટિકીટ બીડી મગાવી ખાત્રી ક

કમીશનમાં પુષ્કળ લાભ

પુસ્તકો મળવાના ઠેકાણા—

સુરત—લીમડાચોક, બુકસેલર લલ્લુભાઈ નારણદાસ
,, નાણાવટ, બુકસેલર કસનદાસ નારણદાસ
અમદાવાદ—રીચીરોડ, બુકસેલર લક્ષ્મણલાલ મોતીલાલ
નડિયાદ—બુકસેલર છોટાલાલ ત્રિકમદાસ
વડોદરા—ચા કાટા, બુકસેલર છોટાલાલ દામોદરદાસ
મુંબઈ—પ્રિન્સેસ રોડ, એન એમ ત્રિપાઠીની કંપની
નવસારી—બજારમાં, બુકસેલર ગુલાબચંદ નેમચંદ

પાંચમા ધોરણનો

છપાય છે!! મુખગણિત શિક્ષક. છપાય છે!

પત્રવ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો

શા૦ મગનલાલ મોતીરામ—શાહપોર—સુરત